

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

รายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน รหัสวิชา ค 32102

หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ลำดับและอนุกรม

เรื่อง อนุกรมเรขาคณิต

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เวลา 6 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ค 1.2 ม.5/2 เข้าใจและนำความรู้เกี่ยวกับลำดับและอนุกรมไปใช้

2. สาระการเรียนรู้

อนุกรมเรขาคณิต

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

อนุกรมเรขาคณิต(geometric series) คือ อนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต และมีอัตราส่วนร่วมของลำดับเรขาคณิตเป็นอัตราส่วนร่วมของอนุกรมเรขาคณิตด้วย สูตรผลบวกการหา

อนุกรมเรขาคณิต คือ $S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r}$ เมื่อ $r \neq 1$ หรือ $S_n = \frac{a_1 - a_n r}{1-r}$ เมื่อ $r \neq 1$

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 ด้านความรู้ นักเรียนสามารถ

- 4.1.1 บอกความหมายของอนุกรมเรขาคณิตได้
- 4.1.2 หาผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้
- 4.1.3 นำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้แก้ปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้

4.2 ด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ นักเรียนสามารถ

- 4.2.1 ให้เหตุผลในการบอกความหมายของของอนุกรมเรขาคณิตได้
- 4.2.2 ใช้การแก้ปัญหาจากปัญหาโจทย์ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้
- 4.2.3 ใช้การเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่

กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้

4.2.4 ใช้การคิดสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้ออนุกรมเรขาคณิตได้

4.2.5 ใช้การสื่อสารและสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ในการนำเสนอการแก้ปัญหาจากปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้ออนุกรมเรขาคณิตได้

4.3 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นักเรียนเป็นผู้ที่

4.3.1 ซื่อสัตย์สุจริต

4.3.2 มีวินัย

4.3.3 ใฝ่เรียนรู้

4.3.4 มุ่งมั่นในการทำงาน

4.4 ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน นักเรียนเป็นผู้ที่

4.4.1 ใช้ความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอความหมายของอนุกรมเรขาคณิตได้

4.4.2 ใช้ความสามารถในการแก้ปัญหาโจทย์ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเลขคณิตได้

4.4.3 ใช้ความสามารถในการคิดเพื่อแก้ปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้ออนุกรมเรขาคณิตได้

4.4.4 สามารถใช้ทักษะชีวิตในการทำกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียนได้

5. เนื้อหา/สาระ

อนุกรมเรขาคณิต

อนุกรมเรขาคณิต(geometric series) คือ อนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต และมีอัตราส่วนร่วมของลำดับเรขาคณิตเป็นอัตราส่วนร่วมของอนุกรมเรขาคณิตด้วย สูตรผลบวกการหาอนุกรมเรขาคณิต คือ

$$S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1 \text{ หรือ } S_n = \frac{a_1 - a_n r}{1-r} \text{ เมื่อ } r = 1$$

พิจารณาลำดับเรขาคณิต 1, 3, 9, 27, ... , 6,561 ซึ่งเป็นลำดับเรขาคณิตที่มี 3 เป็นอัตราส่วนร่วมหาผลบวกของพจน์ทุกพจน์ของลำดับเรขาคณิตทำได้ดังนี้

ให้ $S = 1 + 3 + 9 + 27 + \dots + 6,561$ .....(1)

นั่นคือ $3S = 3 + 9 + 27 + \dots + 6,561 + 19,683 \dots\dots\dots(2)$

จาก (1) และ (2) จะได้

$$2S = 19,683 - 1$$

$$= 19,682$$

$$S = 9,841$$

ดังนั้น $1 + 3 + 9 + 27 + \dots + 6,561 = 9,841$

จากวิธีการหาผลบวกข้างต้น สามารถหาผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้ดังนี้

ให้ $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n$ เป็นลำดับเรขาคณิต ซึ่งมี r เป็นอัตราส่วนร่วม

ดังนั้น $S_n = a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_{n-2} + a_{n-1} + a_n$

$$= a_1 + a_1r + a_1r^2 + a_1r^3 + \dots + a_1r^{n-1} \dots\dots\dots(3)$$

และ $rS_n = a_1r + a_1r^2 + a_1r^3 + \dots + a_1r^{n-1} + a_1r^n \dots\dots\dots(4)$

จาก (3) และ (4) จะได้

$$rS_n - S_n = a_1r^n - a_1$$

$$S_n(r - 1) = a_1r^n - a_1$$

$$= \frac{a_1r^n - a_1}{r - 1}$$

$$= \frac{a_1 - a_1r^n}{1 - r}$$

$$S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r} \quad \text{เมื่อ } r \neq 1$$

หรือ จาก $S_n = \frac{a_1r^n - a_1}{r - 1}$

$$= \frac{a_1 - a_1r^n}{1 - r}$$

$$= \frac{a_1 - a_1r^{n-1} \cdot r}{1 - r}$$

$$= \frac{a_1 - a_nr}{1 - r} \quad \text{เมื่อ } r \neq 1$$

ดังนั้น ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต $a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_n$ คือ

$$S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r} \quad \text{เมื่อ } r \neq 1 \quad \text{หรือ } S_n = \frac{a_1 - a_nr}{1 - r} \quad \text{เมื่อ } r \neq 1$$

ตัวอย่างที่ 1 จงหาผลบวก 7 พจน์แรกของอนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต 1, 2, 4, 8, ...

วิธีทำ จากลำดับเรขาคณิต 1, 2, 4, 8, ... จะได้ $a_1 = 1$ และ $r = \frac{2}{1} = 2$

$$\text{แทน } n \text{ ด้วย } 7 \text{ ใน } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_7 &= \frac{1(1-2^7)}{1-2} \\ &= \frac{2^7-1}{2-1} \\ &= \frac{128-1}{1} \\ &= 127 \end{aligned}$$

ดังนั้น ผลบวก 7 พจน์แรกของอนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต 1, 2, 4, 8, ... คือ 127

ตัวอย่างที่ 2 จงหาผลบวก 8 พจน์แรกของอนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต $\frac{1}{2}, \frac{1}{6}, \frac{1}{18}, \frac{1}{54}, \dots$

วิธีทำ จากลำดับเรขาคณิต $\frac{1}{2}, \frac{1}{6}, \frac{1}{18}, \frac{1}{54}, \dots$ จะได้ $a_1 = \frac{1}{2}$ และ $r = \frac{\frac{1}{6}}{\frac{1}{2}} = \frac{1}{3}$

$$\text{แทน } n \text{ ด้วย } 8 \text{ ใน } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_8 &= \frac{\frac{1}{2}\left(1-\left(\frac{1}{3}\right)^8\right)}{1-\frac{1}{3}} \\ &= \frac{\frac{1}{2}\left(1-\left(\frac{1}{3}\right)^8\right)}{\frac{2}{3}} \\ &= \frac{1}{2}\left(\frac{3}{2}\right)\left(1-\left(\frac{1}{3}\right)^8\right) \\ &= \frac{3}{4}\left(1-\left(\frac{1}{3}\right)^8\right) \end{aligned}$$

ดังนั้น ผลบวก 8 พจน์แรกของอนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต $\frac{1}{2}, \frac{1}{6}, \frac{1}{18}, \frac{1}{54}, \dots$ คือ

$$\frac{3}{4} \left(1 - \left(\frac{1}{3} \right)^8 \right)$$

ตัวอย่างที่ 3 จงหาผลบวกของอนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต $1, \frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{1}{8}, \dots, \frac{1}{256}$

วิธีทำ วิธีที่ 1 เนื่องจาก $1, \frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{1}{8}, \dots, \frac{1}{256}$ เป็นลำดับเรขาคณิต จะได้

$$a_1 = 1, r = \frac{\frac{1}{2}}{1} = \frac{1}{2} \text{ และ } a_n = \frac{1}{256}$$

$$\text{จาก } a_n = a_1 r^{n-1}$$

$$\text{จะได้ } \frac{1}{256} = 1 \left(\frac{1}{2} \right)^{n-1}$$

$$\left(\frac{1}{2} \right)^8 = \left(\frac{1}{2} \right)^{n-1}$$

$$8 = n - 1$$

$$n = 9$$

$$\text{แทน } n \text{ ด้วย } 9 \text{ ใน } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\text{จะได้ } S_9 = \frac{1 \left(1 - \left(\frac{1}{2} \right)^9 \right)}{1 - \frac{1}{2}}$$

$$= \frac{1 - \frac{1}{512}}{\frac{1}{2}}$$

$$= \frac{\frac{511}{512}}{\frac{1}{2}}$$

$$= \frac{511}{512} \times 2$$

$$= \frac{511}{256}$$

วิธีที่ 2 เนื่องจาก $1, \frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{1}{8}, \dots, \frac{1}{256}$ เป็นลำดับเรขาคณิต จะได้

$$a_1 = 1, r = \frac{\frac{1}{2}}{1} = \frac{1}{2} \text{ และ } a_n = \frac{1}{256}$$

$$\text{จาก } S_n = \frac{a_1 - a_n r}{1 - r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\text{จะได้ } S_n = \frac{a_1 - a_n r}{1 - r}$$

$$= \frac{1 - \frac{1}{256} \left(\frac{1}{2} \right)}{1 - \left(\frac{1}{2} \right)}$$

$$= \frac{1 - \frac{1}{512}}{\frac{1}{2}}$$

$$= \frac{512 - 1}{512} \times 2 = \frac{511}{256}$$

ดังนั้น ผลบวกของอนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต $1, \frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{1}{8}, \dots, \frac{1}{256}$

คือ $\frac{511}{256}$

ตัวอย่างที่ 4 ลำดับเรขาคณิตชุดหนึ่งเป็น $a_n = (-2)^n$ จงหา S_{10}

วิธีทำ จากลำดับเรขาคณิตชุดหนึ่ง $a_n = (-2)^n$

จะได้ลำดับเรขาคณิต $-2, 4, -8, 16, \dots, (-2)^n$

ที่มี $a_1 = -2, r = \frac{4}{-2} = -2, n = 10$ และเนื่องจากไม่ทราบพจน์ที่ n สามารถใช้สูตร

$$S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\text{จะได้ } S_{10} = \frac{(-2)(1 - (-2)^{10})}{1 - (-2)}$$

$$= -\frac{2}{3}(1 - 1,024)$$

$$= -\frac{2}{3}(-1,023)$$

$$= \frac{2,046}{3}$$

$$= 682$$

ดังนั้น ลำดับเรขาคณิตชุดหนึ่งเป็น $a_n = (-2)^n$ หา S_{10} เท่ากับ 682

ตัวอย่างที่ 5 ลำดับเรขาคณิตชุดหนึ่ง มี $a_3 = 24$ และ $a_6 = -192$ จงหาค่าของ S_7

วิธีทำ จากลำดับเรขาคณิตชุดหนึ่ง มี $a_3 = 24$, $a_6 = -192$

และจาก $a_n = a_1 r^{n-1}$

จะได้ $a_3 = a_1 r^{3-1}$

$$24 = a_1 r^2 \quad \dots\dots\dots(1)$$

และ $a_6 = a_1 r^{6-1}$

$$-192 = a_1 r^5 \quad \dots\dots\dots(2)$$

จาก (1) และ (2) จะได้

$$\frac{-192}{24} = r^3$$

$$r^3 = -8$$

นั่นคือ $r = -2$

แทน $r = -2$ ใน (1) จะได้

$$24 = a_1 (-2)^2$$

$$24 = 4a_1$$

$$a_1 = 6$$

จาก $S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r}$ เมื่อ $r \neq 1$

จะได้ $S_7 = \frac{6(1-(-2)^7)}{1-(-2)}$

$$= \frac{6(1-(-128))}{3}$$

$$= 2(129) = 258$$

ดังนั้น ลำดับเรขาคณิตชุดหนึ่ง มี $a_3 = 24$ และ $a_6 = -192$ ค่าของ S_7 เท่ากับ 258

ตัวอย่างที่ 6 น้องม้นตั้งใจจะออมเงินซื้อของขวัญปีใหม่ให้แม่ โดยวันแรกจะออมเงิน 2 บาท วันที่สอง 4 บาท วันที่สาม 8 บาท เช่นนี้ไปเรื่อย ๆ เมื่อครบ 10 วัน น้องม้นจะออมเงินทั้งหมดเท่าใด

วิธีทำ จำนวนเงินที่น้องม้นออมคือ ลำดับเรขาคณิต 2, 4, 8, ...

ที่มี $a_1 = 2$ และ $r = \frac{4}{2} = 2$

ดังนั้น จำนวนเงินที่น้องมินออมเมื่อครบ 10 วัน คือ S_{10}

$$\text{จาก } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_{10} &= \frac{2(1-2^{10})}{1-2} \\ &= \frac{2(1-1,024)}{-1} \\ &= 2,046 \end{aligned}$$

ดังนั้น เมื่อครบ 10 วัน น้องมินจะออมเงินทั้งหมด 2,046 บาท

ตัวอย่างที่ 7 ภคพงษ์เป็นแพทย์บรรจุใหม่ที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง จากเงินเดือนที่ได้รับภคพงษ์จะให้เงินบิดามารดาไว้ใช้จ่ายส่วนตัวเดือนละ 2,000 บาท และจะเพิ่มเงินให้ร้อยละ 5 ต่อปี จงหาว่าเมื่อเวลาผ่านไป 15 ปี ภคพงษ์จะให้เงินบิดามารดาครบแล้วเท่าใด

วิธีทำ ในปีแรก ภคพงษ์ให้เงินบิดามารดาทั้งสิ้น 12(2,000) บาท

ในปีที่ 2 ภคพงษ์ให้เงินบิดามารดาทั้งสิ้น 12(2,000)(1.05) บาท

ในปีที่ 3 ภคพงษ์ให้เงินบิดามารดาทั้งสิ้น 12(2,000)(1.05)² บาท

จะเห็นว่า จำนวนเงินที่ภคพงษ์ให้บิดามารดาในปีที่ 1, 2, 3, ... เป็นลำดับเรขาคณิต

ที่มี $a_1 = 12(2,000)$ และ $r = 1.05$

นั่นคือ จำนวนเงินที่ภคพงษ์ให้บิดามารดาในปีที่ 1 ถึง 15 คือ S_{15}

$$\text{แทน } n \text{ ด้วย } 15 \text{ ใน } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_{15} &= \frac{12(2,000)(1-(1.05)^{15})}{1-1.05} \\ &= \frac{12(2,000)((1.05)^{15}-1)}{1.05-1} \\ &\approx 517,885.53 \end{aligned}$$

ดังนั้น เมื่อเวลาผ่านไป 15 ปี ภคพงษ์จะให้เงินบิดามารดาครบแล้วประมาณ 517,885.53 บาท

6. การวัดและการประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การผ่าน
ด้านความรู้ บอกความหมายของอนุกรม เรขาคณิตได้	- เอกสารแนะ แนวทางที่ 10 “ความหมายอนุกรม เรขาคณิต” - การทำแบบทดสอบ เก็บคะแนนหลังเรียน ครั้งที่ 6 ข้อ 1 - ข้อ 2	- เอกสารแนะ แนวทางที่ 10 “ความหมายอนุกรม เรขาคณิต” - แบบทดสอบเก็บ คะแนนหลังเรียนครั้ง ที่ 5 - แบบประเมินผล ด้านความรู้	- เอกสารแนะ แนวทางที่ 10 “ความหมายอนุกรม เรขาคณิต” ได้ ถูกต้องไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 - ทำแบบทดสอบเก็บ คะแนนหลังเรียนครั้ง ที่ 6 ข้อ 1 - ข้อ 2 ถูกต้องไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60
หาผลบวก n พจน์แรกของอนุกรม เรขาคณิตได้	- ตรวจแบบฝึกหัด 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ข้อ 1 และข้อ 2 - ทำแบบทดสอบเก็บ คะแนนหลังเรียนครั้ง ที่ 6 ข้อ 3 - ข้อ 5	- แบบฝึกหัด 6 “อนุกรมเรขาคณิต” - แบบทดสอบเก็บ คะแนนหลังเรียนครั้ง ที่ 6 - แบบประเมินผล ด้านความรู้	- ทำแบบฝึกหัด 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ข้อ 1 และข้อ 2 ได้ ถูกต้องไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 - ทำแบบทดสอบเก็บ คะแนนหลังเรียนครั้ง ที่ 6 ข้อ 3 - ข้อ 5 ถูกต้องไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60
นำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้แก้ปัญหา โจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้	- ตรวจแบบฝึกหัด 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ข้อ 3 - ข้อ 7 - ทำแบบทดสอบเก็บ คะแนนหลังเรียนครั้ง ที่ 6 ข้อ 6 - ข้อ 10	- แบบฝึกหัด 6 “อนุกรมเรขาคณิต” - แบบทดสอบเก็บ คะแนนหลังเรียนครั้ง ที่ 6 - แบบประเมินผล ด้านความรู้	- ทำแบบฝึกหัด 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ข้อ 3 - ข้อ 7 ได้ ถูกต้องไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 - ทำแบบทดสอบเก็บ คะแนนหลังเรียนครั้ง ที่ 6 ข้อ 6 - ข้อ 10 ถูกต้องไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การผ่าน
ด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ให้เหตุผลในการบอกความหมายของของอนุกรมเรขาคณิตได้	ทำเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของอนุกรมเรขาคณิต”	- เอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของอนุกรมเรขาคณิต” - แบบประเมินผลด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์	นักเรียนให้เหตุผลในการบอกความหมายของอนุกรมเรขาคณิตได้ อยู่ในระดับดีขึ้นไป
ใช้การแก้ปัญหาจากปัญหาโจทย์ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้	ตรวจใบงานที่ 8 เรื่อง “ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต”	- ใบงานที่ 8 เรื่อง “ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต” - แบบประเมินผลด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์	นักเรียนใช้การแก้ปัญหาจากปัญหาโจทย์ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้ อยู่ในระดับดีขึ้นไป
ใช้การเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้	ตรวจใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้”	- ใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” - แบบประเมินผลด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์	นักเรียนใช้การเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์กับปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้ อยู่ในระดับดีขึ้นไป
ใช้การคิดสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาจากปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเลขคณิตได้	ตรวจใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้”	- ตรวจใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” - แบบประเมินผลด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์	นักเรียนใช้การคิดสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาจากปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเลขคณิตได้ อยู่ในระดับดีขึ้นไป

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การผ่าน
ใช้การสื่อสารและสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ในการนำเสนอการแก้ปัญหาจากปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้	ตรวจใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้”	- ใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” - แบบประเมินผลด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์	นักเรียนใช้การสื่อสารและสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ในการนำเสนอการแก้ปัญหาจากปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้อยู่ในระดับดีขึ้น
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซื่อสัตย์สุจริต	การทำแบบทดสอบเก็บคะแนนหลังเรียนครั้งที่ 6	- แบบทดสอบเก็บคะแนนหลังเรียนครั้งที่ 6 - แบบประเมินผลด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับดีขึ้น
มีวินัย	บันทึกการแต่งกาย	- แบบบันทึกการแต่งกาย - แบบประเมินผลด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	นักเรียนมีวินัย อยู่ในระดับดีขึ้น
ใฝ่เรียนรู้	บันทึกการเข้าเรียน	- แบบบันทึกการเข้าเรียน - แบบประเมินผลด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	นักเรียนใฝ่เรียนรู้ อยู่ในระดับดีขึ้น
มุ่งมั่นในการทำงาน	- การส่งแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต”	- แบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” - แบบประเมินผลด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	นักเรียนมุ่งมั่นในการทำงาน อยู่ในระดับดีขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การผ่าน
ด้านสมรรถนะสำคัญ of นักเรียน ใช้ความสามารถในการสื่อสารในการ นำเสนอความหมายของอนุกรม เรขาคณิตได้	ตรวจเอกสารแนะ แนวทางที่ 10 “ความหมายของ อนุกรมเรขาคณิต”	- เอกสารแนะ แนวทางที่ 10 “ความหมายของ อนุกรมเรขาคณิต” - แบบประเมินผล ด้านสมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	นักเรียนสามารถใช้ ความสามารถในการ สื่อสารในการ นำเสนอความหมาย ของอนุกรมเรขาคณิต ได้ อยู่ในระดับดีขึ้น ไป
ใช้ความสามารถในการแก้ปัญหา โจทย์ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรม เรขาคณิตได้	ตรวจใบงานที่ 8 เรื่อง “ผลบวก n พจน์แรก ของอนุกรม เรขาคณิต”	- ใบงานที่ 8 เรื่อง “ผลบวก n พจน์แรก ของอนุกรม เรขาคณิต” - แบบประเมินผล ด้านสมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	นักเรียนสามารถใช้ ความสามารถในการ แก้ปัญหาผลบวก n พจน์แรกของอนุกรม เรขาคณิตได้อยู่ใน ระดับดีขึ้นไป
ใช้ความสามารถในการคิดเพื่อ แก้ปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่ กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้	ตรวจใบงานที่ 9 “การนำอนุกรม เรขาคณิตไปใช้”	- ตรวจใบงานที่ 9 “การนำอนุกรม เรขาคณิตไปใช้” - แบบประเมินผล ด้านสมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	นักเรียนสามารถใช้ ความสามารถในการ คิดเพื่อแก้ปัญหา โจทย์หรือ สถานการณ์ที่ กำหนดให้โดยใช้ อนุกรมเรขาคณิตได้ อยู่ในระดับดีขึ้นไป
สามารถใช้ทักษะชีวิตในการทำ กิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียนได้	ตรวจการทำงานกลุ่ม	- แบบบันทึกการทำงานกลุ่ม - แบบประเมินผล ด้านสมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	นักเรียนสามารถใช้ ทักษะชีวิตในการทำ กิจกรรมกลุ่มในชั้น เรียนได้อยู่ในระดับดี ขึ้นไป

7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นเตรียม

7.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่มละ 4 คนโดยมีนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน เพื่อให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกันและทบทวนเรื่อง อนุกรมเลขคณิต ใช้สื่อโปรแกรม Power Point เรื่อง “อนุกรม” ใช้เวลาประมาณ 10 นาที

7.2 ครูพูดเกริ่นนำเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่อง “อนุกรมเรขาคณิต” กับนักเรียน โดย

ให้นักเรียนตอบคำถามโดยการสนทนาถามตอบระหว่างครูใช้เวลาประมาณ 20 นาที

ตัวอย่างคำถาม

- 1) กำหนดอนุกรม $1 + 3 + 9 + 27 + 81 + 243$ นักเรียนมีข้อสังเกตอย่างไร
- 2) กำหนดอนุกรม $3,125 + 625 + 125 + 25 + 5 + 1$ นักเรียนมีข้อสังเกตอย่างไร

ตัวอย่างคำตอบ

ข้อ 1)

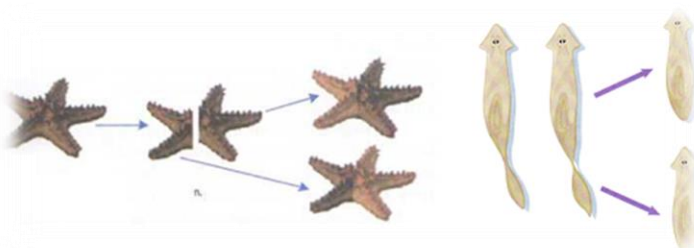
- อนุกรม $1 + 3 + 9 + 27 + 81 + 243$ ได้จากลำดับ $1, 3, 9, 27, 81, 243$
- ลำดับ $1, 3, 9, 27, 81, 243$ เป็นลำดับเรขาคณิต ซึ่งมีอัตราส่วนร่วมเท่ากับ 3

ข้อ 2)

- อนุกรม $3,125 + 625 + 125 + 25 + 5 + 1$ ได้จากลำดับ $3,125, 625, 125, 25, 5, 1$
- ลำดับ $3,125, 625, 125, 25, 5, 1$ เป็นลำดับเรขาคณิต ซึ่งมีผลต่างร่วม

เท่ากับ $\frac{1}{5}$

ครูยกตัวอย่างภาพ ให้นักเรียนสังเกตและถามคำถามนักเรียนสามารถหาจำนวนตามภาพโดยใช้ได้อย่างไร

ที่มาของภาพ : http://119.46.166.126/self_all/selfaccess10/m4/biology4_2/lesson1/content1.php

การขายพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตบางชนิด

ที่มาของภาพ : <https://www.thaipost.net/main/detail/41335>

การเพิ่มหรือลดอัตราดอกเบี้ย

ตัวอย่างคำตอบ

- สังเกตการเพิ่มของจำนวนดาวทะเลหรือพาลาเลียเป็นแบบลำดับเรขาคณิต ดังนั้น 2, 4, 8, 16, ... แล้วนำจำนวนแต่ละพจน์มารวมกัน
- สังเกตการเพิ่มหรือลดดอกเบี้ยเป็นแบบลำดับเรขาคณิต เช่น ถ้ามีเงินเก็บ เริ่มต้น 100 บาท เก็บเพิ่มขึ้น 10% วันถัดไป ก็จะมีเงินเป็น 110 บาท ไปเรื่อย ๆ 100, 110, 121, ... แล้วนำจำนวนแต่ละพจน์มารวมกัน

ขั้นสอน

7.3 ครูแจกเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของอนุกรมเรขาคณิต”ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำพร้อมให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง “อนุกรมเรขาคณิต” ประกอบการทำเอกสารแนะแนวทาง ครูคอยสังเกตและให้คำปรึกษาเพิ่มเติม (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที)

7.4 ครูสุ่มให้นักเรียนนำเสนอคำตอบจากการทำเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของอนุกรมเรขาคณิต” ครูคอยสังเกตและให้คำปรึกษาเพิ่มเติมหรือให้นักเรียนกลุ่มอื่นร่วมกันเฉลย (ใช้เวลาประมาณ 20 นาที)

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นเปรียบเทียบหรือวิเคราะห์

7.5 ครูเฉลยเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของอนุกรมเรขาคณิต”ให้นักเรียนได้เปรียบเทียบและวิเคราะห์ พร้อมทั้งใช้การสนทนาและใช้การถามตอบระหว่างครูกับนักเรียนโดยการสุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถาม (ใช้เวลาประมาณ 20 นาที)

7.6 ครูยกตัวอย่างอื่น ๆ เพิ่มเติม โดยใช้สื่อโปรแกรม Power Point เรื่อง “อนุกรม” (อนุกรมเรขาคณิต) หน้าที่ 22 – 24 (ครูเลือกตัวอย่างตามความเหมาะสมของเวลา) ให้นักเรียนได้เปรียบเทียบและวิเคราะห์ พร้อมทั้งใช้การสนทนาและใช้การถามตอบระหว่างครูกับนักเรียนโดยการสุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถาม (ใช้เวลาประมาณ 20 นาที)

ขั้นสรุป

7.7 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปเรื่อง ความหมายของอนุกรมเรขาคณิต โดยการสนทนาและใช้การถามตอบระหว่างครูกับนักเรียน อาจใช้การสุ่มนักเรียนบางคนเพื่อสรุป(ใช้เวลาประมาณ 10 นาที)

ขั้นนำไปใช้

7.8 ครูมอบหมายให้นักเรียนยกตัวอย่างอนุกรมเรขาคณิตคนละ 1 ตัวอย่างแล้วอธิบายความหมายของอนุกรมเรขาคณิตนั้นลงในสมุดแบบฝึกหัดใช้เวลาประมาณ 10 นาที

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นเตรียม

7.9 ให้นักเรียนจัดกลุ่มละ 4 คนโดยมีนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน เพื่อให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกัน และทบทวนเรื่อง ความหมายของเรขาคณิต ใช้สื่อโปรแกรม Power Point เรื่อง “อนุกรมเรขาคณิต” ใช้เวลาประมาณ 10 นาที

ขั้นสอน

7.10 ครูแจกใบงานที่ 8 เรื่อง “ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต” ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม พร้อมให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง “อนุกรมเรขาคณิต” ครูคอยสังเกตและให้คำปรึกษาเพิ่มเติม (ใช้เวลาประมาณ 25 นาที)

7.11 ครูแจกใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม พร้อมให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง “อนุกรมเรขาคณิต” ครูคอยสังเกตและให้คำปรึกษาเพิ่มเติม (ใช้เวลาประมาณ 25 นาที)

ชั่วโมงที่ 4

ขั้นเปรียบเทียบหรือวิเคราะห์

7.12 ครูเฉลยใบงานที่ 8 เรื่อง “ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต” และใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” ให้นักเรียนได้เปรียบเทียบและวิเคราะห์ พร้อมทั้งใช้การสนทนาและใช้การถามตอบระหว่างครูกับนักเรียนโดยการสุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถาม (ใช้เวลาประมาณ 30 นาที)

7.13 ครูโดยใช้สื่อโปรแกรม Power Point เรื่อง “อนุกรม”(อนุกรมเรขาคณิต) หน้าที่ 25 – 32 ยกตัวอย่างเพิ่มเติม (ครูเลือกตัวอย่างตามความเหมาะสมของเวลา) (ใช้เวลาประมาณ 30 นาที)

ขั้นสรุป

7.14 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปเรื่อง ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต และการนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้ โดยการสนทนาและใช้การถามตอบระหว่างครูกับนักเรียน อาจใช้การสุ่มนักเรียนบางคนเพื่อสรุป(ใช้เวลาประมาณ 10 นาที)

ชั่วโมงที่ 5

ขั้นนำไปใช้

7.15 ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” โดยแต่ละกลุ่มทำกลุ่มละ 1 ข้อ(ใช้วิธีจับฉลาก)แล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มใช้เวลาประมาณ 20 นาที

7.16 ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” โดยสุ่มนักเรียนออกมาเฉลย โดยการสนทนาและใช้การถามตอบระหว่างครูกับนักเรียน ครูอธิบายเพิ่มเติม (ใช้เวลาประมาณ 40 นาที)

ชั่วโมงที่ 6

7.17 ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ต่อโดยสุ่มนักเรียนออกมาเฉลย โดยการสนทนาและใช้การถามตอบระหว่างครูกับนักเรียน ครูอธิบายเพิ่มเติม(ใช้เวลาประมาณ 30 นาที)

7.19 นักเรียนแบบทดสอบเก็บคะแนนหลังเรียนครั้งที่ 6 (ใช้เวลาประมาณ 30 นาที)

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อเอกสาร	สื่อวัสดุ/สื่อเทคโนโลยี	แหล่งการเรียนรู้	สื่ออื่น ๆ
- เอกสารแนวทางการที่ 10 เรื่อง “ความหมายของอนุกรมเรขาคณิต” - ใบงานที่ 8 เรื่อง “ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต”	- สื่อโปรแกรม Power Point เรื่อง “อนุกรม”(อนุกรมเรขาคณิต)	-	-

สื่อเอกสาร	สื่อวัสดุ/สื่อเทคโนโลยี	แหล่งการเรียนรู้	สื่ออื่น ๆ
- ใบงานที่ 9 “การนำ อนุกรมเรขาคณิตไป ใช้” - ใบความรู้ที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” - แบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต”			

9. บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

9.1 สรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	นักเรียนที่ผ่าน		นักเรียนที่ไม่ผ่าน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านความรู้				
บอกความหมายของอนุกรมเรขาคณิตได้				
หาผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้				
นำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้แก้ปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้				
ด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์				
ให้เหตุผลในการบอกความหมายของอนุกรมเรขาคณิตได้				
ใช้การแก้ปัญหามาจากปัญหาโจทย์ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้				
ใช้การเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้				
ใช้การคิดสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้				
ใช้การสื่อสารและสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ในการนำเสนอการแก้ปัญหามาจากปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้				
ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์				
ซื่อสัตย์สุจริต				
มีวินัย				

จุดประสงค์การเรียนรู้	นักเรียนที่ผ่าน		นักเรียนที่ไม่ผ่าน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไฟเรียนรู้				
มุ่งมั่นในการทำงาน				
ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน ใช้ความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอความหมาย ของอนุกรมเรขาคณิตได้				
ใช้ความสามารถในการแก้ปัญหาโจทย์ผลบวก n พจน์แรก ของอนุกรมเรขาคณิตได้				
ใช้ความสามารถในการคิดเพื่อแก้ปัญหาโจทย์หรือ สถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้				
สามารถใช้ทักษะชีวิตในการทำกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียนได้				

9.2 ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

9.3 แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นายอนิรุทธิ์ ลิพอนพล)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

10 . ความคิดเห็นของฝ่ายบริหาร

10.1 ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

.....
 .....

ลงชื่อ.....

(นางวาสนา ลิพอนพล)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

ปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

10.2 ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ

.....
 .....

ลงชื่อ.....

(นางศศิมา ทิพย์สวัสดิ์)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

ปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ

10.3 ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ

.....
 .....

ลงชื่อ.....

(นายเจษฎา ศรีวิเศษ)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ

10.4 ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนทับปุดวิทยา

.....
 .....

ลงชื่อ.....

(นายดลยวัฒน์ สันติพิทักษ์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนทับปุดวิทยา

ใบความรู้ที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต”

จุดประสงค์การเรียนรู้

- บอกความหมายของอนุกรมเรขาคณิตได้
- หาผลบวกของอนุกรมเรขาคณิตได้
- นำผลบวกของอนุกรมเรขาคณิตไปใช้แก้สถานการณ์ที่กำหนดให้ได้

อนุกรมเรขาคณิต

อนุกรมเรขาคณิต(geometric series) คือ อนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต และมีอัตราส่วนร่วมของลำดับเรขาคณิตเป็นอัตราส่วนร่วมของอนุกรมเรขาคณิตด้วย สูตรผลบวกการหาอนุกรมเรขาคณิต คือ

$$S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1 \text{ หรือ } S_n = \frac{a_1 - a_n r}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

พิจารณาลำดับเรขาคณิต 1, 3, 9, 27, ... , 6,561 ซึ่งเป็นลำดับเรขาคณิตที่มี 3 เป็นอัตราส่วนร่วม
หาผลบวกของพจน์ทุกพจน์ของลำดับเรขาคณิตทำได้ดังนี้

ให้ $S = 1 + 3 + 9 + 27 + \dots + 6,561$ .....(1)

นั่นคือ $3S = 3 + 9 + 27 + \dots + 6,561 + 19,683$ .....(2)

จาก (1) และ (2) จะได้

$$2S = 19,683 - 1$$

$$= 19,682$$

$$S = 9,841$$

ดังนั้น $1 + 3 + 9 + 27 + \dots + 6,561 = 9,841$

จากวิธีการหาผลบวกข้างต้น สามารถหาผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้ดังนี้

ให้ $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n$ เป็นลำดับเรขาคณิต ซึ่งมี r เป็นอัตราส่วนร่วม

ดังนั้น $S_n = a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_{n-2} + a_{n-1} + a_n$
 $= a_1 + a_1 r + a_1 r^2 + a_1 r^3 + \dots + a_1 r^{n-1}$ .....(3)

และ $rS_n = a_1r + a_1r^2 + a_1r^3 + \dots + a_1r^{n-1} + a_1r^n \dots\dots\dots(4)$

จาก (3) และ (4) จะได้

$$rS_n - S_n = a_1r^n - a_1$$

$$S_n(r - 1) = a_1r^n - a_1$$

$$= \frac{a_1r^n - a_1}{r - 1}$$

$$= \frac{a_1 - a_1r^n}{1 - r}$$

$$S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r} \quad \text{เมื่อ } r \neq 1$$

หรือ จาก $S_n = \frac{a_1r^n - a_1}{r - 1}$

$$= \frac{a_1 - a_1r^n}{1 - r}$$

$$= \frac{a_1 - a_1r^{n-1} \cdot r}{1 - r}$$

$$= \frac{a_1 - a_nr}{1 - r} \quad \text{เมื่อ } r \neq 1$$

ดังนั้น ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต $a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_n$ คือ

$$S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r} \quad \text{เมื่อ } r \neq 1 \quad \text{หรือ } S_n = \frac{a_1 - a_nr}{1 - r} \quad \text{เมื่อ } r \neq 1$$

ตัวอย่างที่ 1 จงหาผลบวก 7 พจน์แรกของอนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต 1, 2, 4, 8, ...

วิธีทำ จากลำดับเรขาคณิต 1, 2, 4, 8, ... จะได้ $a_1 = 1$ และ $r = \frac{2}{1} = 2$

$$\text{แทน } n \text{ ด้วย } 7 \text{ ใน } S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r} \quad \text{เมื่อ } r \neq 1$$

$$\text{จะได้ } S_7 = \frac{1(1 - 2^7)}{1 - 2}$$

$$= \frac{2^7 - 1}{2 - 1}$$

$$= \frac{128-1}{1}$$

$$= 127$$

ดังนั้น ผลบวก 7 พจน์แรกของอนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต 1, 2, 4, 8, ... คือ 127

ตัวอย่างที่ 2 จงหาผลบวก 8 พจน์แรกของอนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต $\frac{1}{2}, \frac{1}{6}, \frac{1}{18}, \frac{1}{54}, \dots$

วิธีทำ จากลำดับเรขาคณิต $\frac{1}{2}, \frac{1}{6}, \frac{1}{18}, \frac{1}{54}, \dots$ จะได้ $a_1 = \frac{1}{2}$ และ $r = \frac{\frac{1}{6}}{\frac{1}{2}} = \frac{1}{3}$

แทน n ด้วย 8 ใน $S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r}$ เมื่อ $r \neq 1$

จะได้
$$S_8 = \frac{\frac{1}{2}\left(1-\left(\frac{1}{3}\right)^8\right)}{1-\frac{1}{3}}$$

$$= \frac{\frac{1}{2}\left(1-\left(\frac{1}{3}\right)^8\right)}{\frac{2}{3}}$$

$$= \frac{1}{2}\left(\frac{3}{2}\right)\left(1-\left(\frac{1}{3}\right)^8\right)$$

$$= \frac{3}{4}\left(1-\left(\frac{1}{3}\right)^8\right)$$

ดังนั้น ผลบวก 8 พจน์แรกของอนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต $\frac{1}{2}, \frac{1}{6}, \frac{1}{18}, \frac{1}{54}, \dots$ คือ

$$\frac{3}{4}\left(1-\left(\frac{1}{3}\right)^8\right)$$

ตัวอย่างที่ 3 จงหาผลบวกของอนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต $1, \frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{1}{8}, \dots, \frac{1}{256}$

วิธีทำ **วิธีที่ 1** เนื่องจาก $1, \frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{1}{8}, \dots, \frac{1}{256}$ เป็นลำดับเรขาคณิต จะได้

$$a_1 = 1, r = \frac{\frac{1}{2}}{1} = \frac{1}{2} \text{ และ } a_n = \frac{1}{256}$$

จาก $a_n = a_1 r^{n-1}$

$$\text{จะได้} \quad \frac{1}{256} = 1 \left(\frac{1}{2} \right)^{n-1}$$

$$\left(\frac{1}{2} \right)^8 = \left(\frac{1}{2} \right)^{n-1}$$

$$8 = n - 1$$

$$n = 9$$

$$\text{แทน } n \text{ ด้วย } 9 \text{ ใน } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\text{จะได้} \quad S_9 = \frac{1 \left(1 - \left(\frac{1}{2} \right)^9 \right)}{1 - \frac{1}{2}}$$

$$= \frac{1 - \frac{1}{512}}{\frac{1}{2}}$$

$$= \frac{\frac{511}{512}}{\frac{1}{2}}$$

$$= \frac{511}{512} \times 2$$

$$= \frac{511}{256}$$

วิธีที่ 2 เนื่องจาก $1, \frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{1}{8}, \dots, \frac{1}{256}$ เป็นลำดับเรขาคณิต จะได้

$$a_1 = 1, r = \frac{\frac{1}{2}}{1} = \frac{1}{2} \text{ และ } a_n = \frac{1}{256}$$

$$\text{จาก } S_n = \frac{a_1 - a_n r}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\text{จะได้ } S_n = \frac{a_1 - a_n r}{1-r}$$

$$= \frac{1 - \frac{1}{256} \left(\frac{1}{2} \right)}{1 - \left(\frac{1}{2} \right)}$$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{1 - \frac{1}{512}}{\frac{1}{2}} \\
 &= \frac{512 - 1}{512} \times 2 = \frac{511}{256}
 \end{aligned}$$

ดังนั้น ผลบวกของอนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต $1, \frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{1}{8}, \dots, \frac{1}{256}$ คือ $\frac{511}{256}$

ตัวอย่างที่ 4 ลำดับเรขาคณิตชุดหนึ่งเป็น $a_n = (-2)^n$ จงหา S_{10}

วิธีทำ จากลำดับเรขาคณิตชุดหนึ่ง $a_n = (-2)^n$

จะได้ลำดับเรขาคณิต $-2, 4, -8, 16, \dots, (-2)^n$

ที่มี $a_1 = -2, r = \frac{4}{-2} = -2, n = 10$ และเนื่องจากไม่ทราบพจน์ที่ n สามารถใช้สูตร

$$S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r} \quad \text{เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned}
 \text{จะได้ } S_{10} &= \frac{(-2)(1 - (-2)^{10})}{1 - (-2)} \\
 &= -\frac{2}{3}(1 - 1,024) \\
 &= -\frac{2}{3}(-1,023) \\
 &= \frac{2,046}{3} \\
 &= 682
 \end{aligned}$$

ดังนั้น ลำดับเรขาคณิตชุดหนึ่งเป็น $a_n = (-2)^n$ หา S_{10} เท่ากับ 682

ตัวอย่างที่ 5 ลำดับเรขาคณิตชุดหนึ่ง มี $a_3 = 24$ และ $a_6 = -192$ จงหาค่าของ S_7

วิธีทำ จากลำดับเรขาคณิตชุดหนึ่ง มี $a_3 = 24, a_6 = -192$

และจาก $a_n = a_1 r^{n-1}$

จะได้ $a_3 = a_1 r^{3-1}$

$$24 = a_1 r^2 \quad \dots\dots\dots(1)$$

$$\begin{aligned}\text{และ} \quad a_6 &= a_1 r^{6-1} \\ -192 &= a_1 r^5 \quad \dots\dots\dots(2)\end{aligned}$$

จาก (1) และ (2) จะได้

$$\begin{aligned}\frac{-192}{24} &= r^3 \\ r^3 &= -8\end{aligned}$$

นั่นคือ $r = -2$

แทน $r = -2$ ใน (1) จะได้

$$\begin{aligned}24 &= a_1(-2)^2 \\ 24 &= 4a_1 \\ a_1 &= 6\end{aligned}$$

$$\text{จาก } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned}\text{จะได้} \quad S_7 &= \frac{6(1-(-2)^7)}{1-(-2)} \\ &= \frac{6(1-(-128))}{3} \\ &= 2(129) = 258\end{aligned}$$

ดังนั้น ลำดับเรขาคณิตชุดหนึ่ง มี $a_3 = 24$ และ $a_6 = -192$ ค่าของ S_7 เท่ากับ 258

ตัวอย่างที่ 6 น้องมินตั้งใจจะออมเงินซื้อของขวัญปีใหม่ให้แม่ โดยวันแรกจะออมเงิน 2 บาท วันที่สอง 4 บาท วันที่สาม 8 บาท เช่นนี้ไปเรื่อย ๆ เมื่อครบ 10 วัน น้องมินจะออมเงินทั้งหมดเท่าใด

วิธีทำ จำนวนเงินที่น้องมินออมคือ ลำดับเรขาคณิต 2, 4, 8, ...

$$\text{ที่มี } a_1 = 2 \text{ และ } r = \frac{4}{2} = 2$$

ดังนั้น จำนวนเงินที่น้องมินออมเมื่อครบ 10 วัน คือ S_{10}

$$\text{จาก } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned}\text{จะได้} \quad S_{10} &= \frac{2(1-2^{10})}{1-2} \\ &= \frac{2(1-1,024)}{-1}\end{aligned}$$

$$= 2,046$$

ดังนั้น เมื่อครบ 10 วัน น้องมันจะออมเงินทั้งหมด 2,046 บาท

ตัวอย่างที่ 7 ภคพงษ์เป็นแพทย์บรรจุใหม่ที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง จากเงินเดือนที่ได้รับภคพงษ์จะให้เงินบิดามารดาไว้ใช้จ่ายส่วนตัวเดือนละ 2,000 บาท และจะเพิ่มเงินให้ร้อยละ 5 ต่อปี จงหาว่าเมื่อเวลาผ่านไป 15 ปี ภคพงษ์จะให้เงินบิดามารดารวมแล้วเท่าใด

วิธีทำ ในปีแรก ภคพงษ์ให้เงินบิดามารดาทั้งสิ้น $12(2,000)$ บาท

ในปีที่ 2 ภคพงษ์ให้เงินบิดามารดาทั้งสิ้น $12(2,000)(1.05)$ บาท

ในปีที่ 3 ภคพงษ์ให้เงินบิดามารดาทั้งสิ้น $12(2,000)(1.05)^2$ บาท

จะเห็นว่า จำนวนเงินที่ภคพงษ์ให้บิดามารดาในปีที่ 1, 2, 3, ... เป็นลำดับเรขาคณิต

ที่มี $a_1 = 12(2,000)$ และ $r = 1.05$

นั่นคือ จำนวนเงินที่ภคพงษ์ให้บิดามารดาในปีที่ 1 ถึง 15 คือ S_{15}

$$\text{แทน } n \text{ ด้วย } 15 \text{ ใน } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_{15} &= \frac{12(2,000)(1-(1.05)^{15})}{1-1.05} \\ &= \frac{12(2,000)((1.05)^{15}-1)}{1.05-1} \end{aligned}$$

$$\approx 517,885.53$$

ดังนั้น เมื่อเวลาผ่านไป 15 ปี ภคพงษ์จะให้เงินบิดามารดารวมแล้ว

ประมาณ 517,885.53 บาท

เอกสารแนบแนวทางที่ 10
“ความหมายของอนุกรมเรขาคณิต”

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

บอกความหมายของอนุกรมเรขาคณิตได้

ด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

ให้เหตุผลในการบอกความหมายของอนุกรมเรขาคณิตได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

ใช้ความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอความหมายของอนุกรมเรขาคณิตได้

คำชี้แจง

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้วเติมคำตอบลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

1. พิจารณาลำดับเรขาคณิต 1, 3, 9, 27, ... , 6,561 ซึ่งเป็นลำดับเรขาคณิตที่มี 3 เป็นอัตราส่วนร่วม
หาผลบวกของพจน์ทุกพจน์ของลำดับเรขาคณิตทำได้ดังนี้

ให้ $S = 1 + 3 + 9 + 27 + \dots + 6,561$ .....(1)

นั่นคือ $3S = 3 + 9 + 27 + \dots + 6,561 + 19,683$ .....(2)

จาก (1) และ (2) จะได้

$$2S = 19,683 - 1$$

$$= 19,682$$

$$S = 9,841$$

ดังนั้น $1 + 3 + 9 + 27 + \dots + 6,561 = 9,841$

2. พิจารณาลำดับเรขาคณิต 2, 4, 8, 16, ... , 4,096 ซึ่งเป็นลำดับเรขาคณิตที่มี ..... เป็นอัตราส่วนร่วม
หาผลบวกของพจน์ทุกพจน์ของลำดับเรขาคณิตทำได้ดังนี้

ให้ $S = \dots + \dots + \dots + \dots + \dots + \dots$ .....(1)

นั่นคือ $\dots S = \dots + \dots + \dots + \dots + \dots + \dots$ .....(2)

จาก (1) และ (2) จะได้

$$\dots S = \dots - \dots$$

$$= \dots$$

$$S = \dots$$

ดังนั้น $\dots + \dots + \dots + \dots + \dots + \dots = \dots$

3. จากวิธีการหาผลบวกข้างต้น สามารถหาผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้ดังนี้

ให้ $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n$ เป็นลำดับเรขาคณิต ซึ่งมี r เป็นอัตราส่วนร่วม

$$\text{ดังนั้น } S_n = \dots + \dots + \dots + \dots + \dots + \dots + \dots$$

$$= a_1 + a_1r + \dots + \dots + \dots + \dots \quad \dots(3)$$

$$\text{และ } \dots S_n = a_1r + a_1r^2 + \dots + \dots + \dots + \dots \quad \dots(4)$$

จาก (1) และ (2) จะได้

$$\dots = \dots - a_1$$

$$\dots = \dots$$

$$\dots = \dots$$

$$S_n = \dots \quad \text{เมื่อ } \dots$$

$$\text{หรือ } S_n = \dots \quad \text{เมื่อ } \dots$$

ดังนั้น ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต $a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_n$ คือ

.....

สามารถสรุปได้ว่า

อนุกรมเรขาคณิต(geometric series) คือ

.....

.....

.....

.....

เฉลยเอกสารแนะแนวทางที่ 10 “ความหมายของอนุกรมเรขาคณิต”

1. พิจารณาลำดับเรขาคณิต 1, 3, 9, 27, ... , 6,561 ซึ่งเป็นลำดับเรขาคณิตที่มี 3 เป็นอัตราส่วนร่วม หาผลบวกของพจน์ทุกพจน์ของลำดับเรขาคณิตทำได้ดังนี้

ให้ $S = 1 + 3 + 9 + 27 + \dots + 6,561$ .....(1)

นั่นคือ $3S = 3 + 9 + 27 + \dots + 6,561 + 19,683$ .....(2)

จาก (1) และ (2) จะได้

$$2S = 19,683 - 1$$

$$= 19,682$$

$$S = 9,841$$

ดังนั้น $1 + 3 + 9 + 27 + \dots + 6,561 = 9,841$

2. พิจารณาลำดับเรขาคณิต 2, 4, 8, 16, ... , 4,096 ซึ่งเป็นลำดับเรขาคณิตที่มี 2 เป็นอัตราส่วนร่วม หาผลบวกของพจน์ทุกพจน์ของลำดับเรขาคณิตทำได้ดังนี้

ให้ $S = 2 + 4 + 8 + 16 + \dots + 4,096$ .....(1)

นั่นคือ $2S = 4 + 8 + 16 + \dots + 4,096 + 8,192$ .....(2)

จาก (1) และ (2) จะได้

$$1S = 8,192 - 2$$

$$= 8,190$$

$$S = 8,190$$

ดังนั้น $2 + 4 + 8 + 16 + \dots + 4,096 = 8,190$

3. จากวิธีการหาผลบวกข้างต้น สามารถหาผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้ดังนี้

ให้ $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n$ เป็นลำดับเรขาคณิต ซึ่งมี r เป็นอัตราส่วนร่วม

ดังนั้น $S_n = a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_{n-2} + a_{n-1} + a_n$
 $= a_1 + a_1r + a_1r^2 + a_1r^3 + \dots + a_1r^{n-1}$ .....(3)

และ $rS_n = a_1r + a_1r^2 + a_1r^3 + \dots + a_1r^{n-1} + a_1r^n$ .....(4)

จาก (1) และ (2) จะได้

$$rS_n - S_n = a_1r^n - a_1$$

$$S_n(r - 1) = a_1(r^n - 1)$$

$$S_n = \frac{a_1(r^n - 1)}{r - 1} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

หรือ
$$S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

ดังนั้น ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต $a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_n$ คือ

$$S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

สามารถสรุปได้ว่า

อนุกรมเรขาคณิต(geometric series) คือ อนุกรมเรขาคณิต(geometric series) คือ อนุกรมที่ได้
จากลำดับเรขาคณิต และมีอัตราส่วนร่วมของลำดับเรขาคณิตเป็นอัตราส่วนร่วมของอนุกรมเรขาคณิต
ด้วย สูตรผลบวกการหาอนุกรมเรขาคณิต คือ

$$S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r} \text{ เมื่อ } r \neq 1 \text{ หรือ } S_n = \frac{a_1 - a_n r}{1 - r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

ใบงานที่ 8

“ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต”

จุดประสงค์การเรียนรู้

ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

ใช้การแก้ปัญหาจากปัญหาโจทย์ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ใช้ความสามารถในการแก้ปัญหาโจทย์ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้วแสดงวิธีแก้ปัญหาสถานการณ์ที่กำหนดให้ถูกต้อง
2. ให้ตัวแทนกลุ่มออกนำเสนอการแสดงวิธีแก้ปัญหาสถานการณ์ที่กำหนดให้และสมาชิกในกลุ่มที่เหลือร่วมแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

- 1) จงหาผลบวก 10 พจน์แรกของอนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต 3, 6, 12, ...

.....

.....

.....

.....

.....

- 2) จงหา S_n และ ผลบวก 8 พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต $27 + (-9) + 3 + (-1) + \dots$

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3) กำหนดลำดับเรขาคณิตลำดับหนึ่งที่มี $a_1 = 3$, $a_n = 96$ และ $S_n = 189$ จงหาอัตราส่วนร่วมและ n

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4) ลำดับเรขาคณิตชุดหนึ่งมี $a_3 = 9$ และ $S_4 - S_2 = -18$ จงหา S_5

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5) อนุกรมเรขาคณิต $160 + 240 + 360 + \dots$ จะต้องบวกกี่พจน์จึงจะได้ผลบวกเป็น 2,110

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 8 “ผลบวกของอนุกรมเรขาคณิต”

- 1) จากลำดับเรขาคณิต 3, 6, 12, ... จะได้ $a_1 = 3$ และ $r = \frac{6}{3} = 2$

แทน n ด้วย 10 ใน $S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r}$ เมื่อ $r \neq 1$

$$\begin{aligned}\text{จะได้ } S_{10} &= \frac{3(1-2^{10})}{1-2} \\ &= 3\left(\frac{2^{10}-1}{2-1}\right) \\ &= 3\left(\frac{1,024-1}{2-1}\right) \\ &= 3\left(\frac{1,023}{1}\right) \\ &= 3,069\end{aligned}$$

ดังนั้น ผลบวก 10 พจน์แรกของอนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต 3, 6, 12, ... คือ 3,069

- 2) ได้จากลำดับเรขาคณิต 27, (-9), 3, (-1), ... จะได้ $a_1 = 27$ และ $r = \frac{-9}{27} = \frac{-1}{3}$

จาก $S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r}$ เมื่อ $r \neq 1$

$$\text{จะได้ } S_n = \frac{27\left(1-\left(-\frac{1}{3}\right)^n\right)}{1-\left(-\frac{1}{3}\right)} = \frac{27\left(1-\left(-\frac{1}{3}\right)^n\right)}{\frac{4}{3}} = \frac{81}{4}\left(1-\left(-\frac{1}{3}\right)^n\right)$$

แทนค่า $n = 8$ ใน S_n จะได้

$$\begin{aligned}S_8 &= \frac{81}{4}\left(1-\left(-\frac{1}{3}\right)^8\right) \\ &= \frac{81}{4}\left(1-\frac{1}{6,561}\right) \\ &= \frac{81}{4}\left(\frac{6,560}{6,561}\right) \\ &= \frac{1,640}{81}\end{aligned}$$

ดังนั้น $S_n = \frac{81}{4} \left(1 - \left(-\frac{1}{3} \right)^n \right)$ และผลบวก 8 พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต

$$27 + (-9) + 3 + (-1) + \dots \text{ คือ } \frac{1,640}{81}$$

3) จากโจทย์จะได้ $a_1 = 3$, $S_n = 189$ และ $a_n = 96$

$$\text{และจาก } S_n = \frac{a_1 - a_n r}{1 - r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

แทนค่า $a_1 = 3$, $S_n = 189$ และ $a_n = 96$

$$\text{จะได้ } 189 = \frac{(3) - (96)r}{1 - r}$$

$$189 - 189r = 3 - 96r$$

$$189r - 96r = 189 - 3$$

$$93r = 186$$

$$r = \frac{186}{93} = 2$$

หา n จาก $a_n = a_1 r^{n-1}$

$$\text{จะได้ } 96 = (3)(2)^{n-1}$$

$$2^{n-1} = 32$$

$$2^{n-1} = 2^5$$

$$\text{นั่นคือจะได้ } n - 1 = 5$$

$$n = 6$$

ดังนั้น ลำดับเรขาคณิตลำดับหนึ่งที่มี $a_1 = 3$, $a_n = 96$ และ $S_n = 189$

มีอัตราส่วนร่วม คือ 2 และ n คือ 6

4) ให้ S_5 แทน ผลบวก 5 พจน์แรกของลำดับเรขาคณิต

จากโจทย์ จะได้ $a_3 = 9$ และ $S_4 - S_2 = -18$

$$\text{จาก } S_4 = a_1 + a_2 + a_3 + a_4 \quad \dots\dots\dots(1)$$

$$S_2 = a_1 + a_2 \quad \dots\dots\dots(2)$$

นำ (1) - (2) จะได้ $S_4 - S_2 = a_3 + a_4$

$$\text{นั่นคือ } -18 = 9 + a_4$$

$$a_4 = -18 - 9 = -27$$

$$\text{จะได้ } r = \frac{a_4}{a_3} = \frac{-27}{9} = -3 \text{ และ}$$

$$\text{จาก } a_n = a_1 r^{n-1}$$

$$\text{จะได้ } a_3 = a_1 r^{3-1}$$

$$9 = a_1(-3)^2$$

$$a_1 = 1$$

$$\text{นั่นคือ จาก } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_5 &= \frac{(1)(1-(-3)^5)}{1-(-3)} \\ &= \frac{1-(-243)}{4} \\ &= \frac{244}{4} = 61 \end{aligned}$$

ดังนั้น S_5 เท่ากับ 61

5) จากโจทย์ อนุกรมเรขาคณิต $160 + 240 + 360 + \dots$

$$\text{จะได้ } a_1 = 160, r = \frac{240}{160} = \frac{3}{2} \text{ และ } S_n = 2,110$$

$$\text{และจาก } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\text{จะได้ } 2,110 = \frac{160\left(1-\left(\frac{3}{2}\right)^n\right)}{1-\left(\frac{3}{2}\right)}$$

$$2,110 = \frac{160\left(\left(\frac{3}{2}\right)^n - 1\right)}{\left(\frac{3}{2}\right) - 1}$$

$$2,110 \frac{1}{2} = 160\left(\left(\frac{3}{2}\right)^n - 1\right)$$

$$\left(\frac{3}{2}\right)^n = \frac{2,110}{320} + 1$$

$$\left(\frac{3}{2}\right)^n = \frac{2,110 + 320}{320}$$

$$\left(\frac{3}{2}\right)^n = \frac{2,430}{320}$$

$$\left(\frac{3}{2}\right)^n = \frac{243}{32}$$

$$\left(\frac{3}{2}\right)^n = \left(\frac{3}{2}\right)^5$$

นั่นคือ $n = 5$

ดังนั้น อนุกรมเรขาคณิต $160 + 240 + 360 + \dots$ จะต้องบวก 5 พจน์จึงจะได้ผลบวกเป็น 2,110

ใบงานที่ 9

“การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้”

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

- ใช้การเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้
- ใช้การคิดสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้
- ใช้การสื่อสารและสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ในการนำเสนอการแก้ปัญหาจากปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ใช้ความสามารถในการคิดเพื่อแก้ปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้วแสดงวิธีแก้ปัญหาสถานการณ์ที่กำหนดให้ถูกต้อง
2. ให้ตัวแทนกลุ่มออกนำเสนอการแสดงวิธีแก้ปัญหาสถานการณ์ที่กำหนดให้และสมาชิกในกลุ่มที่เหลือร่วมแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

1) นายดำกู้เงินจากนายแดง โดยทำสัญญาจ่ายเงินคืนเดือนแรก 10 บาท และในเดือนถัดไปจะจ่ายเงินเพิ่มเป็น 2 เท่าของเดือนก่อนหน้า จนครบ 12 เดือน จงหาว่านายดำจะต้องจ่ายเงินคืนนายแดงรวมทั้งสิ้นกี่บาท

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) จากการสำรวจประชากรของอำเภอทับปุด จังหวัดพังงา ปรากฏว่าเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2560 อำเภอทับปุด มีประชากร 50,000 คน และปีต่อ ๆ มา ประชากรเพิ่มขึ้น 5% จากปีที่ผ่านมาทุกปี อยากทราบว่าเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2565 ประชากรของอำเภอทับปุด จังหวัดพังงา มีจำนวนเท่าใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3) ลูกบอลถูกปล่อยจากระยะความสูง 16 เมตร ในแนวดิ่ง ทุกครั้งที่ลูกบอลกระทบพื้นจะกระดอนขึ้นไปเป็นระยะ $\frac{3}{4}$ ของระยะทางที่ตกลงมา เช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จงหาระยะทางทั้งหมดที่ลูกบอลเคลื่อนที่ได้ในแนวดิ่งก่อนหยุดนิ่ง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4) แบคทีเรียชนิดหนึ่งขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น 20% ในทุก ๆ ชั่วโมง ถ้าเดิมแบคทีเรียมี 1,000 ตัว จงหาสูตรในการคำนวณจำนวนแบคทีเรียเมื่อเวลาผ่านไป t ชั่วโมง และเมื่อเวลาผ่านไป 10 ชั่วโมง แบคทีเรียมีจำนวนเท่าใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 9 “การนำผลบวกของอนุกรมเรขาคณิตไปใช้”

- 1) จำนวนเงินที่นายดำจะต้องจ่ายเงินคืนนายแดง คือ ลำดับเรขาคณิต 10, 20, 40, ...

$$\text{ที่มี } a_1 = 10 \text{ และ } r = \frac{20}{10} = 2$$

ดังนั้น จำนวนเงินที่นายดำจะต้องจ่ายเงินคืนนายแดงเมื่อครบ 12 เดือน คือ S_{12}

$$\text{จาก } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_{12} &= \frac{10(1-2^{12})}{1-2} \\ &= \frac{10(1-4,096)}{-1} \\ &= 40,950 \end{aligned}$$

ดังนั้น จำนวนเงินที่นายดำจะต้องจ่ายเงินคืนนายแดงเมื่อครบ 12 เดือน

รวมทั้งสิ้น 40,950 บาท

- 2) ในปี พ.ศ. 2560 ประชากรของอำเภอทับปุด จังหวัดพังงา จำนวน 50,000 คน

ในปี พ.ศ. 2561 ประชากรของอำเภอทับปุด จังหวัดพังงา จำนวน $50,000(1.05)$ คน

ในปี พ.ศ. 2563 ประชากรของอำเภอทับปุด จังหวัดพังงา จำนวน $50,000(1.05)^2$ คน

จะเห็นว่า ประชากรของอำเภอทับปุด จังหวัดพังงา ปีที่ 1, 2, 3, ... เป็นลำดับเรขาคณิต

ที่มี $a_1 = 50,000$ และ $r = 1.05$

นั่นคือ จำนวนประชากรของอำเภอทับปุด จังหวัดพังงา เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2565 คือ S_6

$$\text{แทน } n \text{ ด้วย } 6 \text{ ใน } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_6 &= \frac{(50,000)(1-(1.05)^6)}{1-1.05} \\ &= \frac{(50,000)((1.05)^6 - 1)}{1.05 - 1} \\ &\approx 481,519 \end{aligned}$$

ดังนั้น จำนวนประชากรของอำเภอทับปุด จังหวัดพังงา เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2565

ประมาณ 481,519 คน

3) จากลูกบอลถูกปล่อยจากระยะความสูง 16 เมตร

เมื่อกระดอนครั้งที่ 1 ระยะทางทั้งหมด $16 + 2\left(\frac{3}{4}\right)16$ เมตร

เมื่อกระดอนครั้งที่ 2 ระยะทางทั้งหมด $16 + 2\left(\frac{3}{4}\right)16 + 2\left(\frac{3}{4}\right)\left(\frac{3}{4}\right)16$ เมตร

เมื่อกระดอนครั้งที่ 3 ระยะทางทั้งหมด

$16 + 2\left(\frac{3}{4}\right)16 + 2\left(\frac{3}{4}\right)\left(\frac{3}{4}\right)16 + 2\left(\frac{3}{4}\right)\left(\frac{3}{4}\right)\left(\frac{3}{4}\right)16 + \dots$ เมตร

จะเห็นว่า ระยะทางทั้งหมดที่ลูกบอลเคลื่อนที่ได้ในแนวดิ่งก่อนหยุดนิ่ง

กระดอนครั้งที่ 1, 2, 3, ... เป็นลำดับเรขาคณิต

ที่มี $a_1 = 24$, $r = \frac{3}{4}$ และ เมื่อลูกบอลหยุดนิ่งจะได้ $a_n = 0$

จาก $S_n = \frac{a_1 - a_n r}{1 - r}$ เมื่อ $r \neq 1$

จะได้ ระยะทางทั้งหมดที่ลูกบอลเคลื่อนที่ได้ในแนวดิ่งก่อนหยุดนิ่ง

$$\begin{aligned} \text{เท่ากับ } 16 + \frac{a_1 - a_n r}{1 - r} &= 16 + \frac{24 - (0)\left(\frac{3}{4}\right)}{1 - \left(\frac{3}{4}\right)} \\ &= 16 + \frac{24}{\frac{1}{4}} \\ &= 16 + 96 \\ &= 112 \end{aligned}$$

ดังนั้น ระยะทางทั้งหมดที่ลูกบอลเคลื่อนที่ได้ในแนวดิ่งก่อนหยุดนิ่ง เท่ากับ 112 เมตร

4) จำนวนแบคทีเรียเมื่อเวลาผ่านไป t ชั่วโมง คือ ลำดับเรขาคณิต 1,000, 1,200, 1,440, ...

ที่มี $a_1 = 1,000$ และ $r = \frac{1,200}{1,000} = 1.2$

ดังนั้น จำนวนแบคทีเรียเมื่อเวลาผ่านไป t ชั่วโมง คือ S_t

จาก $S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r}$ เมื่อ $r \neq 1$

จะได้ $S_t = \frac{1,000(1 - (1.2)^t)}{1 - 1.2}$

และเมื่อเวลาผ่านไป 10 ชั่วโมงแบคทีเรียมีจำนวน

$$\begin{aligned} S_{10} &= \frac{1,000(1 - (1.2)^{10})}{1 - 1.2} \\ &= \frac{1,000(1 - (1.2)^{10})}{1 - 1.2} \\ &\approx 30,953.68 \end{aligned}$$

ดังนั้น เมื่อเวลาผ่านไป 10 ชั่วโมงแบคทีเรียมีจำนวนประมาณ 30,954 ตัว

แบบฝึกหัดที่ 6
“อนุกรมเรขาคณิต”

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

- หาผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้
- นำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้แก้ปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้

1. จงหาผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต เมื่อกำหนดให้
  - 1) $n = 5, a_1 = 2$ และ $r = 2$
  - 2) $n = 7, a_1 = -2$ และ $r = 3$
  - 3) $n = 8, a_1 = -3$ และ $r = 5$
  - 4) $n = 11$ และลำดับเรขาคณิต คือ $-5, 10, -20, 40, \dots$
  - 5) $n = 12$ และลำดับเรขาคณิต คือ $-3, -6, -12, -24, \dots$
  - 6) $n = 10$ และลำดับเรขาคณิต คือ $5, 15, 45, 135, \dots$
2. จงหาผลบวกของอนุกรมเรขาคณิตต่อไปนี้
  - 1) $5 + 25 + 125 + 625 + \dots + 15,625$
  - 2) $-2 + (-8) + (-32) + (-128) + \dots + (-8,192)$
  - 3) $\frac{1}{4} + \frac{1}{8} + \frac{1}{16} + \frac{1}{32} + \dots + \frac{1}{2,048}$
3. อนุกรมเรขาคณิตชุดหนึ่งมี อัตราส่วนร่วม คือ -2 และผลบวก 6 พจน์แรกคือ 42 จงหาผลบวก 10 พจน์แรกของอนุกรมนี้
4. ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต $2 + 4 + 8 + \dots$ เป็น 65,534 มีทั้งหมดกี่พจน์
5. อนุกรมเรขาคณิตมีผลบวกของพจน์แรกกับพจน์ที่สองเป็น -8 และมีผลบวกของพจน์ที่สี่กับพจน์ที่ห้าเป็น 64 จงหาผลบวก 10 พจน์แรกของอนุกรมนี้
6. เปรี๊ยะออมเงินเพื่อซื้อคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือ โดยวันแรกจะออมเงิน 2 บาท วันที่สองออมเงิน 6 บาท วันที่สามออมเงิน 18 บาท วันที่สี่ออมเงิน 54 บาท เช่นนี้ไปเรื่อย ๆ เมื่อครบ 10 วัน เปรี๊ยะจะมีเงินออมเท่าใด
7. แบคทีเรียชนิดหนึ่งขยายพันธุ์โดยเพิ่มขึ้น 20% ทุกนาทีก ถ้าเดิมมีแบคทีเรีย 100 ตัว เมื่อเวลาผ่านไป 15 นาที จะมีแบคทีเรียทั้งหมดกี่ตัว

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต”

1. 1) จากอนุกรมเรขาคณิตที่มี $a_1 = 2$, $r = 2$ และ $n = 5$

$$\text{แทน } n \text{ ด้วย } 5 \text{ ใน } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_5 &= \frac{2(1-2^5)}{1-2} \\ &= 2\left(\frac{2^5-1}{2-1}\right) \\ &= 2\left(\frac{32-1}{1}\right) \\ &= 2(31) \\ &= 62 \end{aligned}$$

ดังนั้น ผลบวก 5 พจน์แรกของอนุกรมนี้ คือ 62

- 2) จากอนุกรมเรขาคณิตที่มี $a_1 = -2$, $r = 3$ และ $n = 7$

$$\text{แทน } n \text{ ด้วย } 7 \text{ ใน } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_7 &= \frac{(-2)(1-3^7)}{1-(3)} \\ &= -2\left(\frac{3^7-1}{3-1}\right) \\ &= -2\left(\frac{2,187-1}{2}\right) \\ &= -2\left(\frac{2,186}{2}\right) \\ &= -2,186 \end{aligned}$$

ดังนั้น ผลบวก 7 พจน์แรกของอนุกรมนี้ คือ -2,186

- 3) จากอนุกรมเรขาคณิตที่มี $a_1 = -3$, $r = 5$ และ $n = 8$

$$\text{แทน } n \text{ ด้วย } 8 \text{ ใน } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_8 &= \frac{(-3)(1-5^8)}{1-(5)} \\ &= -3 \left(\frac{5^8-1}{5-1} \right) \\ &= -3 \left(\frac{390,625-1}{4} \right) \\ &= -3 \left(\frac{390,624}{4} \right) \\ &= (-3)(97,656) \\ &= -292,968 \end{aligned}$$

ดังนั้น ผลบวก 8 พจน์แรกของอนุกรมนี้ คือ -292,968

- 4) จากลำดับเรขาคณิต คือ -5, 10, -20, 40, ... ที่มี $a_1 = -5$, $r = -2$ และ $n = 11$

$$\text{แทน } n \text{ ด้วย } 11 \text{ ใน } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_{11} &= \frac{(-5)(1-(-2)^{11})}{1-(-2)} \\ &= \frac{(-5)(1-(-2,048))}{1+2} \\ &= -5 \left(\frac{2,049}{3} \right) \\ &= (-5)(683) \\ &= -3,415 \end{aligned}$$

ดังนั้น ผลบวก 11 พจน์แรกของลำดับเรขาคณิต คือ -5, 10, -20, 40, ... คือ -3,415

- 5) จากลำดับเรขาคณิต คือ -3, -6, -12, -24, ... ที่มี $a_1 = -3$, $r = 2$ และ $n = 12$

$$\text{แทน } n \text{ ด้วย } 12 \text{ ใน } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned}
 \text{จะได้ } S_{12} &= \frac{(-3)(1-(2)^{12})}{1-(2)} \\
 &= -3\left(\frac{2^{12}-1}{2-1}\right) \\
 &= -3\left(\frac{4,096-1}{1}\right) \\
 &= -3(4,095) \\
 &= -12,285
 \end{aligned}$$

ดังนั้น ผลบวก 11 พจน์แรกของลำดับเรขาคณิต คือ -3, -6, -12, -24, ... คือ -12,285

- 6) จากลำดับเรขาคณิต คือ 5, 15, 45, 135, ... ที่มี $a_1 = 5$, $r = 3$ และ $n = 10$

$$\text{แทน } n \text{ ด้วย } 10 \text{ ใน } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned}
 \text{จะได้ } S_{12} &= \frac{(5)(1-(3)^{10})}{1-(3)} \\
 &= 5\left(\frac{3^{10}-1}{3-1}\right) \\
 &= 5\left(\frac{59,049-1}{2}\right) \\
 &= 5\left(\frac{59,048}{2}\right) \\
 &= 5(29,524) \\
 &= 147,620
 \end{aligned}$$

ดังนั้น ผลบวก 10 พจน์แรกของลำดับเรขาคณิต คือ 5, 15, 45, 135, ... คือ 147,620

2. 1) จากอนุกรมเรขาคณิต $5 + 25 + 125 + 625 + \dots + 15,625$

จะได้ $a_1 = 5$ และ $r = 5$

$$\text{จาก } a_n = a_1 r^{n-1}$$

หา n จะได้

$$15,625 = 5(5^{n-1})$$

$$15,625 = 5(5^n \times 5^{-1})$$

$$5^6 = 5^n$$

นั่นคือ $n = 6$

แทน n ด้วย 6 ใน $S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r}$ เมื่อ $r \neq 1$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_6 &= \frac{(5)(1-(5)^6)}{1-(5)} \\ &= 5 \left(\frac{5^6-1}{5-1} \right) \\ &= 5 \left(\frac{15,625-1}{4} \right) \\ &= 5 \left(\frac{15,624}{4} \right) \\ &= 5(3,906) \\ &= 19,530 \end{aligned}$$

ดังนั้น ผลบวก 6 พจน์แรกของลำดับเรขาคณิตนี้คือ 19,530

- 2) จากอนุกรมเรขาคณิต $-2 + (-8) + (-32) + (-128) + \dots + (-8,192)$

จะได้ $a_1 = -2$ และ $r = 4$

จาก $a_n = a_1 r^{n-1}$

หา n จะได้

$$-8,192 = (-2)(4^{n-1})$$

$$-8,192 = (-2)(4^n \times 4^{-1})$$

$$-32,768 = (-2)4^n$$

$$16,384 = 4^n$$

$$4^7 = 4^n$$

นั่นคือ $n = 7$

แทน n ด้วย 7 ใน $S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r}$ เมื่อ $r \neq 1$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_7 &= \frac{(-2)(1-(4)^7)}{1-(4)} \\ &= (-2) \left(\frac{4^7-1}{4-1} \right) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
&= (-2) \left(\frac{16,384-1}{3} \right) \\
&= (-2) \left(\frac{16,383}{3} \right) \\
&= (-2)(5,461) \\
&= -10,922
\end{aligned}$$

ดังนั้น ผลบวก 7 พจน์แรกของลำดับเรขาคณิตนี้คือ -10,922

3) จากอนุกรมเรขาคณิต $\frac{1}{4} + \frac{1}{8} + \frac{1}{16} + \frac{1}{32} + \dots + \frac{1}{2,048}$

จะได้ $a_1 = \frac{1}{4}$ และ $r = \frac{1}{2}$

จาก $a_n = a_1 r^{n-1}$

หา n จะได้

$$\frac{1}{2,048} = \left(\frac{1}{4} \right) \left(\frac{1}{2} \right)^{n-1}$$

$$\frac{1}{512} = \left(\frac{1}{2} \right)^{n-1}$$

$$\frac{1}{512} = \left(\frac{1}{2} \right)^n \left(\frac{1}{2} \right)^{-1}$$

$$\frac{1}{1,024} = \left(\frac{1}{2} \right)^n$$

$$\left(\frac{1}{2} \right)^{10} = \left(\frac{1}{2} \right)^n$$

นั่นคือ $n = 10$

แทน n ด้วย 10 ใน $S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r}$ เมื่อ $r \neq 1$

จะได้ $S_{10} = \frac{\left(\frac{1}{4} \right) \left(1 - \left(\frac{1}{2} \right)^{10} \right)}{1 - \left(\frac{1}{2} \right)}$

$$= \frac{\left(\frac{1}{4} \right) \left(1 - \left(\frac{1}{2} \right)^{10} \right)}{\frac{1}{2}}$$

$$= \left(\frac{1}{2} \right) \left(1 - \left(\frac{1}{2} \right)^{10} \right)$$

$$\begin{aligned}
 &= \left(\frac{1}{2}\right)\left(1 - \frac{1}{1,024}\right) \\
 &= \left(\frac{1}{2}\right)\left(\frac{1,023}{1,024}\right) \\
 &= \frac{1,023}{2,048}
 \end{aligned}$$

ดังนั้น ผลบวก 10 พจน์แรกของลำดับเรขาคณิตนี้ คือ $\frac{1,023}{2,048}$

3. จากลำดับเรขาคณิตชุดหนึ่ง มี $r = -2$ และ $S_6 = 42$

$$\text{จาก } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\text{จะได้ } S_6 = \frac{a_1(1-(-2)^6)}{1-(-2)}$$

$$42 = \frac{a_1(1-64)}{3}$$

$$126 = (-63)a_1$$

$$a_1 = -2$$

$$\text{นั่นคือ } S_{10} = \frac{(-2)(1-1,024)}{3}$$

$$= \frac{(-2)(-1,023)}{3}$$

$$= 682$$

ดังนั้น ผลบวก 10 พจน์แรกของอนุกรมนี้ คือ 682

4. จากอนุกรมเรขาคณิต $2 + 4 + 8 + \dots$ มี $a_1 = 2$, $r = 2$ และ $S_n = 65,534$

$$\text{จาก } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\text{จะได้ } 65,534 = \frac{2(1-(2)^n)}{1-(2)}$$

$$65,534 = \frac{2(1-(2)^n)}{1-(2)}$$

$$\begin{aligned}\frac{65,534(-1)}{2} &= 1 - 2^n \\ 2^n &= 1 + 32,767 \\ 2^n &= 32,768 \\ &= 2^{15}\end{aligned}$$

ดังนั้น ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต $2 + 4 + 8 + \dots$ เป็น 65,534 มีทั้งหมด 15 พจน์

5. จากโจทย์กำหนด
จะได้

$$\begin{aligned}-8 &= a_1 + a_2 \\ -8 &= a_1 + a_1 r \\ -8 &= a_1(1 + r) \quad \dots\dots\dots(1)\end{aligned}$$

และ

$$\begin{aligned}64 &= a_4 + a_5 \\ 64 &= a_1 r^3 + a_1 r^4 \\ 64 &= a_1 r^3(1 + r) \quad \dots\dots\dots(2)\end{aligned}$$

นำ (2) $\div$ (1) จะได้

$$-8 = r^3$$

นั่นคือ $r = -2$ และ แทนค่า $r = -2$ ใน (1) จะได้ $a_1 = 8$

$$\text{จาก } S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r} \quad \text{เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned}\text{จะได้ } S_{10} &= \frac{8(1 - (-2)^{10})}{1 - (-2)} \\ &= \frac{8(1 - 1,024)}{1 - (-2)} \\ &= \frac{8(-1,023)}{3} \\ &= 8(-341) \\ &= -2,728\end{aligned}$$

ดังนั้น ผลบวก 10 พจน์แรกของอนุกรมนี้ คือ -2,728

6. จำนวนเงินที่เปรี้ยวออมคือ ลำดับเรขาคณิต 2, 6, 18, 54, ...

ที่มี $a_1 = 2$ และ $r = \frac{6}{2} = 3$

ดังนั้น จำนวนเงินที่เปรี้ยวออมเงินเมื่อครบ 10 วัน คือ S_{10}

$$\text{จาก } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_{10} &= \frac{2(1-3^{10})}{1-3} \\ &= \frac{2(1-59,049)}{-2} \\ &= 59,048 \end{aligned}$$

ดังนั้น เมื่อครบ 10 วัน เปรี้ยวจะออมเงินทั้งหมด 59,048 บาท

7. ในนาที่แรก แบคทีเรียขยายพันธุ์ได้ $100 + 100(0.2) = 100(1.2)$ ตัว

ในนาที่ที่ 2 แบคทีเรียขยายพันธุ์ได้

$$100(1.2) + (100(1.2)(0.2)) = 100(1.2)(1 + 0.2) = 100(1.2)^2 \text{ ตัว}$$

ในนาที่ที่ 3 แบคทีเรียขยายพันธุ์ได้

$$100(1.2)^2 + (100(1.2)^2(0.2)) = 100(1.2)^2(1 + 0.2) = 100(1.2)^3 \text{ ตัว}$$

จะเห็นว่า แบคทีเรียขยายพันธุ์ในนาที่ที่ 1, 2, 3, ... เป็นลำดับเรขาคณิต

ที่มี $a_1 = 100(1.2)$ และ $r = 1.2$

นั่นคือ จำนวนแบคทีเรียขยายพันธุ์ในนาที่ที่ 1 ถึง 15 คือ S_{15}

$$\text{แทน } n \text{ ด้วย } 15 \text{ ใน } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_{15} &= \frac{100(1.2)(1-(1.2)^{15})}{1-1.2} \\ &= \frac{120((1.2)^{15}-1)}{1.2-1} \\ &\approx 8,644.2149 \end{aligned}$$

ดังนั้น เมื่อเวลาผ่านไป 15 นาที่ จะมีแบคทีเรียทั้งหมด

$$\text{ประมาณ } 100 + 8,644 = 8,744 \text{ ตัว}$$

สื่อโปรแกรม Power Point เรื่อง “อนุกรม”(อนุกรมเรขาคณิต) หน้าที่ 22 – 29

อนุกรมเรขาคณิต

ความหมายของอนุกรมเรขาคณิต

ตัวอย่างที่ 11 พิจารณาลำดับเรขาคณิต 2, 6, 18, ... , 4,374

ลำดับเรขาคณิตที่มี 3 เป็นอัตราส่วนร่วม

ผลบวกของพจน์ทุกพจน์ของลำดับเรขาคณิตทำได้ดังนี้

ให้ $S = 2 + 6 + 18 + 54 + \dots + 4,374$ .....(1)

นั่นคือ $3S = 6 + 18 + 54 + \dots + 4,374 + 13,112$ .....(2)

จาก (1) และ (2) จะได้

$2S = 13,112 - 2$

$2S = 13,110$

$S = 6,555$

ดังนั้น $2 + 6 + 18 + 54 + \dots + 4,374 = 6,555$

back Next

อนุกรมเรขาคณิต

ความหมายของอนุกรมเรขาคณิต

หาผลบวกของพจน์ทุกพจน์ของลำดับเรขาคณิตทำได้ดังนี้

ให้ $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n$ เป็นลำดับเรขาคณิต ซึ่งมี r เป็นอัตราส่วนร่วม

ดังนั้น $S_n = a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_{n-2} + a_{n-1} + a_n$

$= a_1 + a_1r + a_1r^2 + a_1r^3 + \dots + a_1r^{n-2} + a_1r^{n-1} + a_1r^n$ .....(3)

และ $rS_n = a_1r + a_1r^2 + a_1r^3 + \dots + a_1r^{n-1} + a_1r^n$ .....(4)

จาก (3) และ (4) จะได้

$rS_n - S_n = a_1r^n - a_1$

$S_n(r - 1) = a_1r^n - a_1$

$= \frac{a_1r^n - a_1}{r - 1}$

back Next

อนุกรมเรขาคณิต

ความหมายของอนุกรมเรขาคณิต

$$= \frac{a_1(r^n - 1)}{r - 1}$$

นั่นคือ $S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r}$ เมื่อ $r \neq 1$

หรือ $S_n = \frac{a_1r^n - a_1}{r - 1}$

$= \frac{a_1 - a_1r^n}{1 - r}$

$= \frac{a_1 - a_1r^n}{1 - r}$

นั่นคือ $S_n = \frac{a_1 - a_1r^n}{1 - r}$ เมื่อ $r \neq 1$

back Next

อนุกรมเรขาคณิต

ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต

ตัวอย่างที่ 12 จงหาผลบวก 8 พจน์แรกของอนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต 2, 4, 8, 16, ...

วิธีทำ จากลำดับเรขาคณิต 2, 4, 8, 16, ... จะได้ $a_1 = 2$ และ $r = 2$

ให้ S_8 แทน ผลบวก 8 พจน์แรกของอนุกรมนี้

แทน 8 ใน $S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r}$ เมื่อ $r \neq 1$

จะได้ $S_8 = \frac{(2)(1 - (2)^8)}{1 - 2}$

$= \frac{(2)(2^8 - 1)}{2 - 1}$

$= \frac{(2)(256 - 1)}{2 - 1}$

$= (2)(255)$

$= 510$

ดังนั้น ผลบวก 8 พจน์แรกของอนุกรมที่ได้จากลำดับนี้คือ 510

back Next

อนุกรมเรขาคณิต

ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต

ตัวอย่างที่ 13 จงหาผลบวกของอนุกรมเรขาคณิต $1 + 2 + 4 + 8 + 16 + \dots + 1,024$

วิธีทำ จากลำดับเรขาคณิต $1 + 2 + 4 + 8 + 16 + \dots + 1,024$

จะได้ $a_1 = 1, r = 2$ และ $a_n = 1,024$

วิธีที่ 1 ให้ S_n แทน ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมนี้

จาก $a_n = a_1r^{n-1}$

$1,024 = (1)(2)^{n-1}$

$1,024 = 2^n \times 2^1$

$2^n = 2,048$

$2^n = 2^{11}$

นั่นคือ $n = 11$

ดังนั้นผลบวกของอนุกรมเรขาคณิตนี้ คือ 2,047

back Next

อนุกรมเรขาคณิต

ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต

ตัวอย่างที่ 13 จงหาผลบวกของอนุกรมเรขาคณิต $1 + 2 + 4 + 8 + 16 + \dots + 1,024$

วิธีทำ จากลำดับเรขาคณิต $1 + 2 + 4 + 8 + 16 + \dots + 1,024$

จะได้ $a_1 = 1, r = 2$ และ $a_n = 1,024$

วิธีที่ 2 ให้ S_n แทน ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมนี้

จาก $S_n = \frac{a_1 - a_n r}{1 - r}$ เมื่อ $r \neq 1$

จะได้ $S_n = \frac{(1) - (1,024)(2)}{1 - 2}$

$= \frac{1 - 2,048}{1 - 2}$

$= \frac{1 - 2,048}{1 - 2} = 2,047$

ดังนั้นผลบวกของอนุกรมเรขาคณิตนี้ คือ 2,047

back Next

อนุกรมเรขาคณิต

ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต

ตัวอย่างที่ 14 ลำดับเรขาคณิตชุดหนึ่งเป็น $a_n = 3^n$ จงหา S_9

วิธีทำ จากลำดับ เรขาคณิตชุดหนึ่งเป็น $a_n = 3^n$

จะได้ลำดับเรขาคณิต 3, 9, 27, ..., 3^n

ที่นี้ $a_1 = 3, r = 3$ และ $n = 9$

แทน $n = 9$ ใน $S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r}$ เมื่อ $r \neq 1$

จะได้ $S_9 = \frac{(3)(1 - (3)^9)}{1 - 3}$

$= \frac{3(1 - 3^9)}{1 - 3}$

$= \frac{3(1 - 19,683)}{1 - 3}$

$= \frac{3(-19,682)}{-2}$

$= \frac{3(19,683 - 1)}{2}$

$= 29,523$

ดังนั้น S_9 คือ 29,523

back Next

อนุกรมเรขาคณิต

การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้

ตัวอย่างที่ 15 เหมียวเริ่มฝากเงินกับธนาคาร เป็นรายเดือน ๆ ละ 200 บาท ในแต่ละปีได้ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นอีก 20% ของจำนวนเงินที่เขามาฝากตลอดปีที่ผ่านมา จงหาว่าเมื่อผ่านไป 5 ปี เหมียวมีเงินฝากเป็นเท่าใด

วิธีทำ ในปีแรกเหมียวเริ่มฝากเงินกับธนาคาร ทั้งหมด 12(200) บาท

ในปีที่สองเหมียวเริ่มฝากเงินกับธนาคาร ทั้งหมด 12(200)(1.2) บาท

ในปีที่สามเหมียวเริ่มฝากเงินกับธนาคาร ทั้งหมด 12(200)(1.2)² บาท

จะเห็นว่ากรณการฝากเงินของเหมียวในปีที่ 1, 2, 3, ... เป็นลำดับเรขาคณิต

ที่นี้ $a_1 = 12(200)$ และ $r = 1.2$

นั่นคือ เหมียวฝากเงินเป็นรายปีเท่าใด คือ S_5

back Next

สื่อโปรแกรม Power Point เรื่อง “อนุกรม” (อนุกรมเรขาคณิต) หน้า ที่ 30 – 32

อนุกรมเรขาคณิต

การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้

ตัวอย่างที่ 15 เมื่อเริ่มฝากเงินกับธนาคาร เป็นรายเดือน ๆ ละ 200 บาท ในแต่ละปีได้ดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มขึ้นอีก 20% ของจำนวนเงินที่เข้าฝากตลอดปีที่ผ่านมา จงหาว่าเมื่อผ่านไป 5 ปี เมื่อมีเงินฝากเป็นเท่าใด

วิธีทำ แทน $n = 5$ ใน $S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r}$ เมื่อ $r \neq 1$

$$\text{จะได้ } S_5 = \frac{12(200)(1-(1.2)^5)}{1-1.2}$$

$$= \frac{12(200)((1.2)^5 - 1)}{1.2 - 1}$$

$$= 17,859.84$$

ดังนั้นเมื่อผ่านไป 5 ปี เมื่อมีเงินฝากเป็น 17,859.84 บาท

อนุกรมเรขาคณิต

การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้

ตัวอย่างที่ 16 ไวรัสหนึ่งขยายพันธุ์โดยเพิ่มขึ้น 10% ในแต่ละชั่วโมง ถ้าเริ่มต้นมี 1,000 ตัว เมื่อเวลาผ่านไป 10 ชั่วโมงจะมีไวรัสประมาณกี่ตัว

วิธีทำ เริ่มต้นมีไวรัส 1,000 ตัว

เมื่อเวลาผ่านไป 1 ชั่วโมงมีไวรัสขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น $(1,000)(1.1)$ ตัว

เมื่อเวลาผ่านไป 2 ชั่วโมงมีไวรัสขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น $(1,000)(1.1)^2$ ตัว

จะเห็นว่า การขยายพันธุ์ของไวรัสเป็นลำดับเรขาคณิต

ที่มี $a_1 = 1,000$ และ $r = 1.1$

นั่นคือ จำนวนการขยายพันธุ์ของไวรัสเมื่อเวลาผ่านไป 10 ชั่วโมงคือ S_{10}

อนุกรมเรขาคณิต

การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้

ตัวอย่างที่ 16 ไวรัสหนึ่งขยายพันธุ์โดยเพิ่มขึ้น 10% ในแต่ละชั่วโมง ถ้าเริ่มต้นมี 1,000 ตัว เมื่อเวลาผ่านไป 10 ชั่วโมงจะมีไวรัสประมาณกี่ตัว

วิธีทำ แทน $n = 10$ ใน $S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r}$ เมื่อ $r \neq 1$

$$\text{จะได้ } S_{10} = \frac{(1,000)(1-(1.1)^{10})}{1-1.1}$$

$$= \frac{(1,000)((1.1)^{10} - 1)}{1.1 - 1}$$

$$= 15,937.425$$

ดังนั้นเมื่อเวลาผ่านไป 10 ชั่วโมงจะมีไวรัสประมาณ 15,937.425 ตัว

แบบทดสอบเก็บคะแนนหลังเรียนครั้งที่ 6 เรื่อง “อนุกรมเรขาคณิต”
รายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน รหัสวิชา ค32102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เวลา 30 นาที คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจง

- 1) ข้อสอบฉบับนี้เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ใช้เวลาทำข้อสอบ 30 นาที
- 2) ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวแล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบ

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ค 1.2 ม.5/2 เข้าใจและนำความรู้เกี่ยวกับลำดับและอนุกรมไปใช้

จุดประสงค์การเรียนรู้ บอกความหมายของอนุกรมเรขาคณิตได้

1. ข้อใดไม่เป็นอนุกรมเรขาคณิต

1) $3 + 6 + 12 + \dots$	2) $32 + 16 + 8 + \dots$
3) $\frac{1}{2} + \frac{1}{8} + \frac{1}{32} + \dots$	4) $\frac{1}{3} + \frac{1}{6} + \frac{1}{18} + \dots$

2. พิจารณา

- (1) $\frac{2}{3} + \frac{2}{9} + \frac{2}{27} + \dots$ เป็นอนุกรมเรขาคณิต มีอัตราส่วนร่วมของอนุกรมเป็น $\frac{1}{3}$
- (2) $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{2}{9} + \dots$ เป็นอนุกรมเรขาคณิต มีพจน์ที่ 4 ของอนุกรมเป็น $\frac{4}{27}$

ข้อใดถูกต้อง

1) ข้อ (1) ถูก และ ข้อ (2) ถูก	2) ข้อ (1) ถูก และ ข้อ (2) ผิด
3) ข้อ (1) ผิด และ ข้อ (2) ถูก	4) ข้อ (1) ผิด และ ข้อ (2) ผิด

จุดประสงค์การเรียนรู้ หาผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้

3. ผลบวก 8 พจน์แรกของอนุกรม $2 + (-1) + \frac{1}{2} + \dots$ เท่ากับข้อใด

1) $\frac{87}{64}$	2) $\frac{85}{64}$	3) $\frac{83}{64}$	4) $\frac{79}{64}$

4. กำหนดอนุกรมเรขาคณิต $1 + 4 + 16 + \dots + 1,024$ แล้วผลบวกทุกพจน์ของอนุกรมนี้เท่ากับข้อใด

- 1) 1,235   2) 1,365   3) 1,480   4) 1,565

5. กำหนดลำดับเรขาคณิต 16, 8, 4, ... แล้ว ผลบวก 6 พจน์แรกของอนุกรมจากลำดับนี้เท่ากับข้อใด

- 1) 56   2) 87   3) 108   4) 117

จุดประสงค์การเรียนรู้ นำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้แก้ปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้

6. อนุกรมเรขาคณิตชุดหนึ่งมีพจน์แรกเท่ากับ 3 อัตราส่วนร่วมเป็น 4 และผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมนี้คือ 4,095 มีจำนวนกี่พจน์

- 1) 6   2) 8
3) 10   4) 12

7. อนุกรมเรขาคณิตชุดหนึ่งมีผลบวกพจน์ที่ 2 กับพจน์ที่ 3 มีค่าเท่ากับ 6 และผลบวกพจน์ที่ 5 กับพจน์ที่ 6 มีค่าเท่ากับ 48 ผลบวกของ 6 พจน์แรกของอนุกรมเท่ากับข้อใด

- 1) 54   2) 58   3) 60   4) 63

8. กำหนดให้ S_n เป็นผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต ซึ่งมีอัตราส่วนร่วมเท่ากับ 2 และ $S_{10} - S_8 = 12$ แล้วพจน์ที่ 9 ของอนุกรมนี้เท่ากับข้อใด

- 1) $\frac{1}{2}$ 2) 2   3) 4   4) 8

9. กุ๊กไก่เก็บออมเงินไว้เพื่อซื้ออุปกรณ์การเรียน โดยวันแรกเริ่มออม 5 บาท วันที่สอง 15 บาท วันที่สาม 45 บาท ออมเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนครบ 7 วัน กุ๊กไก่จะมีเงินออมเท่ากับข้อใด

- 1) 5,465 บาท   2) 5,625 บาท
3) 6,250 บาท   4) 6,455 บาท

10. ปลาตัวฝากเงินกับธนาคารแห่งหนึ่งรายเดือนละ 1,000 บาท ในแต่ละปีปลาตัวจะฝากเงินเพิ่มขึ้นอีก 10% ของจำนวนเงินฝากตลอดปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีที่ 5 ปลาตัวมีเงินที่ฝาก(ไม่รวมดอกเบี้ย) ประมาณเต็มพันเท่ากับข้อใด

- 1) 65,000 บาท   2) 73,000 บาท
3) 82,000 บาท   4) 85,000 บาท

เฉลยแบบทดสอบเก็บคะแนนหลังเรียนครั้งที่ 6 เรื่อง “อนุกรมเรขาคณิต”

1. ตอบ ข้อ 4)

พิจารณา $3 + 6 + 12 + \dots$ เป็นอนุกรมเรขาคณิต ได้จากลำดับเรขาคณิต $3, 6, 12, \dots$

และมีอัตราส่วนร่วมเป็น 2

พิจารณา $32 + 16 + 8 + \dots$ เป็นอนุกรมเรขาคณิต ได้จากลำดับเรขาคณิต $32, 16, 8, \dots$

และมีอัตราส่วนร่วมเป็น $\frac{1}{2}$

พิจารณา $\frac{1}{2} + \frac{1}{8} + \frac{1}{32} + \dots$ เป็นอนุกรมเรขาคณิต ได้จากลำดับเรขาคณิต $\frac{1}{2}, \frac{1}{8}, \frac{1}{32}, \dots$

และมีอัตราส่วนร่วมเป็น $\frac{1}{4}$

พิจารณา $\frac{1}{3} + \frac{1}{6} + \frac{1}{18} + \dots$ ไม่เป็น อนุกรมเรขาคณิต ซึ่ง $\frac{1}{3}, \frac{1}{6}, \frac{1}{18}, \dots$ ไม่เป็นลำดับเรขาคณิต

2. ตอบ ข้อ 1)

ข้อ (1) พิจารณา $\frac{2}{3} + \frac{2}{9} + \frac{2}{27} + \dots$ เป็นอนุกรมเรขาคณิต

ได้จากลำดับเรขาคณิต $\frac{2}{3}, \frac{2}{9}, \frac{2}{27}, \dots$ มีอัตราส่วนร่วมของอนุกรมเป็น $\frac{1}{3}$

ข้อ (2) พิจารณา $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{2}{9} + \dots$ เป็นอนุกรมเรขาคณิต

ได้จากลำดับเรขาคณิต $\frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{2}{9}, \dots$ มีอัตราส่วนร่วมของอนุกรมเป็น $\frac{2}{3}$

นั่นคือ มีพจน์ที่ 4 ของอนุกรมเป็น $\frac{2}{9} \times \frac{2}{3} = \frac{4}{27}$

ดังนั้น ข้อ (1) ถูก และ ข้อ (2) ถูก

3. ตอบ ข้อ 2)

จากอนุกรม $2 + (-1) + \frac{1}{2} + \dots$

จะได้ $a_1 = 2$ และ $r = -\frac{1}{2}$

แทน n ด้วย 8 ใน $S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r}$ เมื่อ $r \neq 1$

จะได้
$$S_7 = \frac{2\left(1 - \left(-\frac{1}{2}\right)^8\right)}{1 - \left(-\frac{1}{2}\right)}$$

$$= \frac{2\left(\left(-\frac{1}{2}\right)^8 - 1\right)}{\left(-\frac{1}{2}\right) - 1}$$

$$= \frac{2\left(\frac{1}{2^8} - 1\right)}{-\frac{3}{2}}$$

$$= \frac{85}{64}$$

ดังนั้น ผลบวก 8 พจน์แรกของอนุกรมที่ได้จากอนุกรมเรขาคณิต $2 + (-1) + \frac{1}{2} + \dots$

คือ $\frac{85}{64}$

4. ตอบ ข้อ 2)

จากอนุกรมเรขาคณิต $1 + 4 + 16 + \dots + 1,024$

จะได้ $a_1 = 1$, $r = 4$ และ $a_n = 1,024$

จะได้ $S_n = \frac{a_1 - a_n r}{1 - r}$ เมื่อ $r \neq 1$

$$= \frac{1 - 1,024(4)}{1 - (4)}$$

$$= \frac{1 - 4,096}{-3}$$

$$= 1,365$$

ดังนั้น ผลบวกของอนุกรมที่ได้จากอนุกรมเรขาคณิต $1 + 4 + 16 + \dots + 1,024$ คือ 1,365

5. ตอบ ข้อ 3)

จากลำดับเรขาคณิต 16, 8, 4, ...

จะได้ผลบวกของอนุกรมจากลำดับนี้ คือ $16 + 8 + 4 + \dots$

นั่นคือจะได้ $a_1 = 16$ และ $r = \frac{1}{2}$

แทน n ด้วย 6 ใน $S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r}$ เมื่อ $r \neq 1$

$$\text{จะได้ } S_6 = \frac{16\left(1 - \left(\frac{1}{2}\right)^6\right)}{1 - \left(\frac{1}{2}\right)}$$

$$= \frac{16\left(\left(\frac{1}{2}\right)^6 - 1\right)}{\left(\frac{1}{2}\right) - 1}$$

$$= \frac{16\left(\frac{1}{2^6} - 1\right)}{-\frac{1}{2}}$$

$$= \frac{63}{2}$$

ดังนั้น ผลบวก 6 พจน์แรกของอนุกรมที่ได้จากลำดับเรขาคณิต 16, 8, 4, ... คือ $\frac{63}{2}$

6. ตอบ ข้อ 1)

จากโจทย์ $a_1 = 3$, $r = 4$ และ $S_n = 4,095$

จาก $S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r}$ เมื่อ $r \neq 1$

$$\text{จะได้ } 4,095 = \frac{3(1-4^n)}{1-4}$$

$$4,095 = \frac{3(4^n - 1)}{4 - 1}$$

$$4,095 = 4^n - 1$$

$$4,096 = 4^n$$

$$4^6 = 4^n$$

นั่นคือ $n = 6$

ดังนั้น จำนวนพจน์ของอนุกรมนี้ คือ 6 พจน์

7. ตอบ ข้อ 4)

จากอนุกรมเรขาคณิตชุดหนึ่งผลบวกพจน์ที่ 2 กับพจน์ที่ 3 มีค่าเท่ากับ 6

จะได้

$$a_2 + a_3 = 6$$

$$a_1r + a_1r^2 = 6$$

$$a_1r(1 + r) = 6 \quad \dots\dots\dots(1)$$

และผลบวกพจน์ที่ 5 กับพจน์ที่ 6 มีค่าเท่ากับ 48

จะได้

$$a_5 + a_6 = 48$$

$$a_1r^4 + a_1r^5 = 48$$

$$a_1r^4(1 + r) = 48 \quad \dots\dots\dots(2)$$

จาก (2) และ (1) จะได้

$$r^3 = 8$$

$$r = 2$$

นั่นคือ

$$a_1(2) + a_1(2)^2 = 6$$

$$6a_1 = 6$$

$$a_1 = 1$$

$$\text{จาก } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \quad \text{เมื่อ } r \neq 1$$

$$S_6 = \frac{1(1-2^6)}{1-2}$$

$$= \frac{2^6 - 1}{2 - 1}$$

$$= \frac{64 - 1}{2 - 1}$$

$$= 63$$

8. ตอบ ข้อ 3)

จาก S_n เป็นผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต

$$\text{จะได้ } S_{10} = a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_{10}$$

$$\text{และ } S_8 = a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_8$$

$$\text{นั่นคือ } S_{10} - S_8 = a_{10} + a_9$$

$$12 = a_9 r + a_9$$

จากอัตราส่วนร่วมเท่ากับ 2 จะได้

$$12 = 2a_9 + a_9$$

$$3a_9 = 12$$

$$a_9 = 4$$

ดังนั้น พจน์ที่ 9 ของอนุกรมนี้เท่ากับ 4

9. ตอบ ข้อ 1)

จำนวนเงินที่ถูกไถ่ถอนคือ ลำดับเรขาคณิต 5, 15, 45, ...

$$\text{ที่มี } a_1 = 5 \text{ และ } r = \frac{15}{5} = 3$$

ดังนั้น จำนวนเงินที่น้องมีเงินออมเมื่อครบ 7 วัน คือ S_7

$$\text{จาก } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } S_7 &= \frac{5(1-3^{10})}{1-3} \\ &= \frac{5(1-2,187)}{-2} \\ &= 5,465 \end{aligned}$$

ดังนั้น เมื่อครบ 7 วัน กุ๊กไก่จะมีเงินออมเท่ากับ 5,465 บาท

10. ตอบ ข้อ 2)

ในปีแรก ปลาตาวฝากเงินกับธนาคารทั้งสิ้น 12(1,000) บาท

ในปีที่ 2 ปลาตาวฝากเงินกับธนาคารทั้งสิ้น $12(1,000)(1.1)$ บาท

ในปีที่ 3 ปลาตาวฝากเงินกับธนาคารทั้งสิ้น $12(1,000)(1.1)^2$ บาท

จะเห็นว่า จำนวนเงินฝากเงินกับธนาคารในปีที่ 1, 2, 3, ... เป็นลำดับเรขาคณิต

ที่มี $a_1 = 12(1,000)$ และ $r = 1.1$

นั่นคือ จำนวนเงินที่ฝากเงินกับธนาคารในปีที่ 1 ถึง ปีที่ 5 คือ S_5

แทน n ด้วย 5 ใน $S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r}$ เมื่อ $r \neq 1$

$$\begin{aligned} \text{จะได้} \quad S_5 &= \frac{12(1,000)(1-(1.1)^5)}{1-1.1} \\ &= \frac{12(1,000)((1.1)^5 - 1)}{1.1 - 1} \\ &\approx 73,261.2 \end{aligned}$$

ดังนั้น สิ้นปีที่ 5 ปลาตัวมีเงินที่ฝาก(ไม่รวมดอกเบี้ย) ประมาณเต็มพันเป็น 73,000 บาท

เกณฑ์การประเมินผลแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต”

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
ด้านความรู้ 1. หาผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้	สามารถทำแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ข้อ 1 และข้อ 2 ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 8 - 9 ข้อ	สามารถทำแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ข้อ 1 และข้อ 2 ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 6 - 7 ข้อ	สามารถทำแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ข้อ 1 และข้อ 2 ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 3 - 5 ข้อ	สามารถทำแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ข้อ 1 และข้อ 2 ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 1 - 2 ข้อหรือมีร่องรอยของความพยายามในการทำแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ข้อที่ 1 และข้อ 2 แต่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์
2. นำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้แก้ปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้	สามารถทำแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ข้อ 3 - ข้อ 7 ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 5 ข้อ	สามารถทำแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ข้อ 3 - ข้อ 7 ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 4 ข้อ	สามารถทำแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ข้อ 3 - ข้อ 7 ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 2 - 3 ข้อ	สามารถทำแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ข้อ 3 - ข้อ 7 ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 1 ข้อหรือมีร่องรอยของความพยายามในการทำแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ข้อ 3 - ข้อ 7 แต่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์

*** ถ้าผลการประเมินในรายการใดไม่ถึงเกณฑ์ระดับ 1 ให้กำหนดเป็น 0

การแปลความหมาย

ระดับ 4 หมายถึง มีระดับคุณภาพดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีระดับคุณภาพดี

ระดับ 2 หมายถึง มีระดับคุณภาพพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง มีระดับคุณภาพปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินผลเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของลำดับอนุกรมเรขาคณิต”

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
ด้านความรู้ 1. บอกความหมายของอนุกรมเรขาคณิตได้	สามารถทำเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของลำดับอนุกรมเรขาคณิต” ได้ อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ 3 ข้อ	สามารถทำเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของลำดับอนุกรมเรขาคณิต” ได้ อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ 2 ข้อ	สามารถทำเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของลำดับอนุกรมเรขาคณิต” ได้ อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ 1 ข้อ	มีร่องรอยของความพยายามในการทำเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของลำดับอนุกรมเรขาคณิต” แต่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์
ด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ 1. ให้เหตุผลในการบอกความหมายของอนุกรมเรขาคณิตได้	สามารถทำเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของลำดับอนุกรมเรขาคณิต” ได้ อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ 3 ข้อ	สามารถทำเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของลำดับอนุกรมเรขาคณิต” ได้ อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ 2 ข้อ	สามารถทำเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของลำดับอนุกรมเรขาคณิต” ได้ อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ 1 ข้อ	มีร่องรอยของความพยายามในการทำเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของลำดับอนุกรมเรขาคณิต” แต่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์
ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 1. ใช้ความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอความหมายของอนุกรมเรขาคณิตได้	นำเสนอหรือเขียนเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของลำดับอนุกรมเรขาคณิต” ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 3 ข้อ	นำเสนอหรือเขียนเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของลำดับอนุกรมเรขาคณิต” ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 2 ข้อ	นำเสนอหรือเขียนเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของลำดับอนุกรมเรขาคณิต” ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 1 ข้อ	มีร่องรอยของความพยายามนำเสนอหรือเขียนเอกสารแนะแนวทางที่ 10 เรื่อง “ความหมายของลำดับอนุกรมเรขาคณิต” แต่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์

*** ถ้าผลการประเมินในรายการใดไม่ถึงเกณฑ์ระดับ 1 ให้กำหนดเป็น 0

การแปลความหมาย

ระดับ 4 หมายถึง มีระดับคุณภาพดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีระดับคุณภาพดี

ระดับ 2 หมายถึง มีระดับคุณภาพพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง มีระดับคุณภาพปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินผลใบงานที่ 8 “ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต”

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
ด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ 1. ใช้การแก้ปัญหาจากปัญหาโจทย์ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้	สามารถทำใบงานที่ 8 “ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต” ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 5 ข้อ	สามารถทำใบงานที่ 8 “ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต” ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 3 - 4 ข้อ	สามารถทำใบงานที่ 8 “ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต” ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 1 - 2 ข้อ	มีร่องรอยของความพยายามในการทำใบงานที่ 8 “ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต”แต่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์
ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 1. ใช้ความสามารถในการแก้ปัญหาโจทย์ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิตได้	สามารถทำใบงานที่ 8 “ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต” ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 5 ข้อ	สามารถทำใบงานที่ 8 “ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต” ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 3 - 4 ข้อ	สามารถทำใบงานที่ 8 “ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต” ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 1 - 2 ข้อ	มีร่องรอยของความพยายามในการทำใบงานที่ 8 “ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต”แต่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์

*** ถ้าผลการประเมินในรายการใดไม่ถึงเกณฑ์ระดับ 1 ให้กำหนดเป็น 0

การแปลความหมาย

ระดับ 4 หมายถึง มีระดับคุณภาพดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีระดับคุณภาพดี

ระดับ 2 หมายถึง มีระดับคุณภาพพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง มีระดับคุณภาพปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินผลทำใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้”

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
ด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ 1. ใช้การเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์กับปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้	สามารถทำใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” โดยเชื่อมความรู้ทางคณิตศาสตร์กับสถานการณ์ที่กำหนดให้ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 4 ข้อ	สามารถทำใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” โดยเชื่อมความรู้ทางคณิตศาสตร์กับสถานการณ์ที่กำหนดให้ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 3 ข้อ	สามารถทำใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” โดยเชื่อมความรู้ทางคณิตศาสตร์กับสถานการณ์ที่กำหนดให้ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 1-2 ข้อ	มีร่องรอยของความพยายามในการใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” โดยเชื่อมความรู้ทางคณิตศาสตร์กับสถานการณ์ที่กำหนดให้ แต่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์
2. ใช้การคิดสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้	สามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 4 ข้อ	สามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 3 ข้อ	สามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 1 - 2 ข้อ	มีร่องรอยของความพยายามในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” แต่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์
3. ใช้การสื่อสารและสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ในการนำเสนอการแก้ปัญหาจากปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ โดยใช้อนุกรมเรขาคณิตได้	สามารถทำใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” เขียนเครื่องหมายทางคณิตศาสตร์ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 4 ข้อ	สามารถทำใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” เขียนเครื่องหมายทางคณิตศาสตร์ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 3 ข้อ	สามารถทำใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” เขียนเครื่องหมายทางคณิตศาสตร์ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 1-2 ข้อ	มีร่องรอยของความพยายามในการทำใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” เขียนเครื่องหมายทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์
ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 1. ใช้ความสามารถในการคิดเพื่อแก้ปัญหาโจทย์หรือสถานการณ์ที่	สามารถทำใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 4 ข้อ	สามารถทำใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 3 ข้อ	สามารถทำใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 1- 2 ข้อ	มีร่องรอยของความพยายามในการทำใบงานที่ 9 “การนำอนุกรมเรขาคณิตไปใช้” แต่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
กำหนดให้โดยใช้อุณหภูมิ เรขาคณิตได้				

*** ถ้าผลการประเมินในรายการใดไม่ถึงเกณฑ์ระดับ 1 ให้กำหนดเป็น 0

การแปลความหมาย

ระดับ 4 หมายถึง มีระดับคุณภาพดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีระดับคุณภาพดี

ระดับ 2 หมายถึง มีระดับคุณภาพพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง มีระดับคุณภาพปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินผลด้านด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
1. ซื่อสัตย์สุจริต	ทำแบบทดสอบเก็บคะแนนหลังเรียนครั้งที่ 6 โดยไม่คัดลอกจากผู้อื่น และปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดให้	ทำแบบทดสอบเก็บคะแนนหลังเรียนครั้งที่ 6 โดยไม่คัดลอกจากผู้อื่น เป็นส่วนใหญ่ และปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดให้เป็นส่วนใหญ่	ทำแบบทดสอบเก็บคะแนนหลังเรียนครั้งที่ 6 โดยคัดลอกจากผู้อื่น เป็นส่วนใหญ่และปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดให้ร่วมกัน เป็นบางครั้งและต้องอาศัยการแนะนำหรือตักเตือน	ทำแบบทดสอบเก็บคะแนนหลังเรียนครั้งที่ 6 โดยคัดลอกจากผู้อื่น เป็นส่วนใหญ่และปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดให้ร่วมกัน เป็นบางครั้งและต้องอาศัยการแนะนำหรือตักเตือน
2. มีวินัย	แต่งกายเรียบร้อย	แต่งกายเรียบร้อย โดยส่วนใหญ่	แต่งกายเรียบร้อย บางส่วนแก้ไขเมื่อได้รับการตักเตือน	แต่งกายเรียบร้อย บางส่วนไม่แก้ไข เมื่อได้รับการตักเตือน
3. ใฝ่เรียนรู้	การเข้าเรียนตรงเวลา	การเข้าเรียนสายไม่เกิน 5 นาที	การเข้าเรียนสายเกิน 5 นาทีแต่ไม่เกิน 15 นาที	การเข้าเรียนสายเกิน 15 นาที
4. มุ่งมั่นในการทำงาน	ทำแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ครบทุกข้อและถูกต้องสมบูรณ์	ทำแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ครบทุกข้อและถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	ทำแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ครบทุกข้อและถูกต้องเป็นบางส่วน	ไม่ทำแบบฝึกหัดที่ 6 “อนุกรมเรขาคณิต” ครบทุกข้อหรือไม่ครบแต่ไม่ถูกต้อง

*** ถ้าผลการประเมินในรายการใดไม่ถึงเกณฑ์ระดับ 1 ให้กำหนดเป็น 0

การแปลความหมาย

ระดับ 4 หมายถึง มีระดับคุณภาพดีเยี่ยม

ระดับ 3 หมายถึง มีระดับคุณภาพดี

ระดับ 2 หมายถึง มีระดับคุณภาพผ่าน

ระดับ 1 หมายถึง มีระดับคุณภาพไม่ผ่าน

เกณฑ์การประเมินผลด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
สามารถใช้ทักษะชีวิตในการทำกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียนได้	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียน แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม ช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มทุกครั้ง	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียน แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม ช่วยเหลือสมาชิกเป็นส่วนใหญ่	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียน แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม ช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มบางครั้งแก้ไขเมื่อได้คำแนะนำ	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียน แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม ช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มบางครั้งไม่แก้ไขเมื่อได้คำแนะนำ

*** ถ้าผลการประเมินในรายการใดไม่ถึงเกณฑ์ระดับ 1 ให้กำหนดเป็น 0

การแปลความหมาย

ระดับ 4 หมายถึง มีระดับคุณภาพดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีระดับคุณภาพดี

ระดับ 2 หมายถึง มีระดับคุณภาพพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง มีระดับคุณภาพปรับปรุง

การแปลผลการประเมินคุณภาพเป็นคะแนน

คุณภาพ(x)	คะแนนเต็ม 5 คะแนน
$3.2 < x \leq 4$	5
$2.4 < x \leq 3.2$	4
$1.6 < x \leq 2.4$	3
$0.8 < x \leq 1.6$	2
$0 < x \leq 0.8$	1
0	0

แบบประเมินผลด้านทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

[illegible]

แบบประเมินผลด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

[illegible]

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2560. **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ปารณีย์ ภิบาลจอมมี. 2558. “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบกลุ่มร่วมมือ.” ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. 2557. **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : เอ้าส์ออฟเคอร์มิสท์.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. 2553. **คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. พระนครศรีอยุธยา : สำนักส่งเสริมงานวิชาการและทะเบียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- ยุทธคม ภมรสุพรวิจิต. (ม.ป.ป.). **แบบฝึกหัด รายวิชาพื้นฐาน คณิตศาสตร์ ม.5**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด.
- ศศิเกษม สัทธิธรรมสกุลและเอกสิทธิ์ เกิดกฤษฏานนท์. (ม.ป.ป.). **คู่มือเตรียมสอบ ASORN พิชิต O-NET คณิตศาสตร์ ม.6**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2555. **การวัดผลประเมินผลคณิตศาสตร์**.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2559. **หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม คณิตศาสตร์ เล่ม 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2562. **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**. พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมนึก ภัททิยธานี. 2553. **การวัดผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- อนุวัติ คุณแก้ว. 2558. **การวัดผลและประเมินผลการศึกษาแนวใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.